

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН
ДАР БОРАИ ҲИМОЯИ РАҶОБАТ
(Қонуни ҶТ аз 19.07.2022 № 1912, аз 15.03.2023 № 1857)

Бо қарори Маҷлиси намояндагони
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 1 феврали соли 2017 № 686
қабул карда шуд.

Бо қарори Маҷлиси миллии
Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон
аз 18 майи соли 2017 № 383
ҷонибдорӣ карда шуд.

Қонуни мазкур асосҳои ташкилӣ ва ҳуқуқии ҳимояи раҷобатро муайян намуда, муносибатҳоро оид ба ташкил ва фароҳам овардани шароитҳои мусоид барои рушди раҷобат, фаъолияти самарабахши бозорҳои мол, таъмини фазои ягонаи иқтисодӣ ва фаъолияти озоди иқтисодӣ танзим менамояд.

БОБИ 1. МУҶАРРАРОТИ УМУЙ

Моддаи 1. Доираи амали Қонуни мазкур

1. Қонуни мазкур нисбати муносибатҳое татбиқ мегардад, ки ба ҳимояи раҷобат, аз ҷумла огоҳқунӣ, пешгириӣ, маҳдудкунӣ ва қатъ намудани фаъолияти инхисорӣ ва раҷобати бевичдонона дар бозорҳои мол ва молиявӣ равона гардидаанд. Дар ин муносибатҳо шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, шахсони хориҷӣ, соҳибкорони инфириодӣ, мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимиияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот, дигар ташкилотҳои давлатие, ки ваколатҳои онҳоро амалӣ менамоянд, инчунин фондҳои давлатии ғайрибуҷетӣ, ташкилотҳои молиявӣ ва Бонки миллии Тоҷикистон иштирок менамоянд.

2. Қонун ба ҳама намуд амалҳо ва созишномаҳои (аҳдҳои) ба раҷобат таъсиркунандаи аз тарафи шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, аз ҷумла шахсони хориҷӣ, соҳибкорони инфириодӣ ва дигар ташкилотҳо содир ё басташуда, инчунин ба аҳдҳо ва муносибатҳои вобаста ба воситаҳои асосии истеҳсолот, дороиҳои ғайримоддӣ ё саҳмиҳо ва ҳиссаҳои субъектҳои хочагидор, ҳуқуқҳои вобаста ба ташкилотҳои тиҷоратие, ки фаъолияти худро дар ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамоянд, татбиқ мегардад.

3. Қонун инчунин нисбат ба созишномаҳои аз ҷониби мақомот ва шахсони дарқисми 1 моддаи мазкур муҷарраргардида, ки берун аз ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон баста шудаанд ва ҳамчунин нисбат ба амалҳои содиршавандай онҳо, агар чунин созишномаҳо ва амалҳо ба маҳдудияти раҷобат дар бозори мол оварда расонанд ё метавонанд биёранд, татбиқ карда мешавад.

4. Қонуни мазкур нисбат ба муносибатҳои вобаста ба истифодай объектҳое, ки дорои ҳуқуқи моликияти зеҳнӣ мебошанд, паҳн намегардад, ба истиснои ҳолатҳое, ки созишномаҳо (аҳдҳо) ва бақайдгирии истифодабарии онҳо ба маҳдудкунии раҷобат нигаронида шуда бошанд.

Моддаи 2. Мағҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафхумҳои асосии зерин истифода бурда мешаванд:

- бозори мол - соҳаи муомилоти мол ё молҳои боҳамивазшаванда, ки вобаста ба имконияти иқтисодӣ, ҳудудӣ ва технологияи харидор барои ба даст даровардани мол муайян карда мешавад;

- бозорҳои танзимшаванда - бозорҳои моле, ки дар онҳо танзими давлатии нарҳҳо мутобики қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҷорӣ карда мешаванд;

- гурӯҳи шахсон - маҷмӯи шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки ба як ё якчанд аломат ва шартҳои даҳлдори пешбининамудаи Қонуни мазкур мувофиқат мекунад;

- ёрии давлатӣ ва маҳаллӣ - аз ҷониби мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти ҳудидоракуни шаҳрак ва деҳот, инчуни ташкилотҳои ваколатдоре, ки вазифаҳои мақомоти зикргардидаро амалӣ месозанд, додани имтиёзҳои инфиродӣ ва (ё) бартарият ба як ё якчанд субъектҳои ҳочагидор, ки ба онҳо шароити муфиди фаъолиятро дар бозорҳои мол ва молиявӣ (кор, хизматрасонӣ) таъмин менамоянд;

- истеъмолкунанда - шахси воқеӣ ё ҳуқуқӣ, ки мол (кор, хизматрасонӣ)-ро ба даст меорад;

- мутамарказияти (концентратсия) иқтисодӣ - аҳдҳо ва дигар амалҳо, аз ҷумла таъсис ва азnavташкилдиҳии (якҷояшавӣ, муттаҳидшавӣ, ҳамроҳшавии) субъектҳои ҳочагидор, аҳдҳо вобаста ба саҳмияҳо, ҳиссаҳо ва моликияти субъектҳои ҳочагидор, ки ҳуқуқи амали онҳо ба вазъи рақобат таъсир мерасонад;

- мол - объекти ҳуқуқҳои граждани (кор, хизматрасонӣ, аз ҷумла хизматрасонии молиявӣ), ки барои фурӯш, мубодила ё навъи дигари ба муомилоти граждани баровардани он пешбинӣ шудааст;

- молҳои боҳамивазшаванда - гурӯҳи молҳое, ки аз рӯи таъйинот, тарзи истифодабарӣ, тавсифоти сифатӣ ва техники, нарҳ ва дигар ҳусусиятҳояшон тавре қиёспазиранд, ки харидор воқеан метавонад як молро дар ҷараёни истеъмол (аз ҷумла ҳангоми истеҳсол) ба моли дигар иваз қунад;

- мавқеи ҳукмфармой - мавқеи маҳсуси як ё якчанд субъектҳои ҳочагидор (гурӯҳи шахсон) дар бозори моле, ки ивазкунанда ва ё молҳои боҳамивазшаванда (минбаъд - моли муайян) надоранд, ҳамчунин ба вай (онҳо) имконият медиҳанд ба шарту шароити умумии муомилот дар бозори моли даҳлдор таъсири ҳалкунанда расонанд ё ворид шудани дигар субъектҳои ҳочагидорро ба бозор мушкил гардонанд;

- муқоисаи номуносиб - муқоиса ё мулоҳизае, ки рақиби алоҳида ё рақибонро дар маҷмӯъ, инчуни молҳои истеҳсолшаванда ё фурӯхташавандаро нисбати моли субъектҳои ҳочагидори дигар бадном мекунад;

- мониторинги бозорҳои мол ва молиявӣ - гузаронидани таҳлили иқтисодӣ дар бозори моли муайян (кор, хизматрасонӣ), ошкор кардан ва пешгирий намудани зухуроти ҳуқуқвайронкуниҳое, ки дар натиҷаи суиистифода намудани мавқеи ҳукмфармой ё инҳисорӣ ба амал меоянд, ба истиснои ҳуқуқвайронкуниҳои дар қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинишудаи соҳаи инҳисории табиӣ;

- нархи баланди инҳисории мол - нархи моли муқарраркардаи субъекти ҳочагидори дорои мавқеи ҳукмфармо дар бозори мол, агар ин нарҳ аз маблағи ҳароҷоти истеҳсол ва фурӯши аз ҷиҳати иқтисодӣ асоснокгардидаи мол ва

даромад, инчунин аз нархи дар шароити рақобат дар бозори моли муқоисашаванда муқаррарнамудаи субъектҳои хоҷагидоре, ки бо ҳаридорони (фурӯшандаҳои) мол ба як гурӯҳи шахсон шомил нестанд ва дар бозори моли муқоисашаванда мавқеи ҳукмфармо надоранд, хеле баланд бошад.

- нархи пасти инҳисории мол - нархи моли муқарраркардаи субъекти хоҷагидори дорои мавқеи ҳукмфармо дар бозори мол, ки агар аз маблағи ҳарочоти аз нигоҳи иқтисодӣ асоснокгардида ва даромади он ҳангоми истеҳсол ва фурӯши чунин мол камтар аст ё нархи моли дар бозори мол муқаррарнамудаи субъекти хоҷагидори мавқеи ҳукмфармоидошта, ки аз нархи дар шароити рақобат дар чунин бозори моли муқоисашаванда муайяннамудаи субъектҳои хоҷагидоре, ки бо ҳаридорони (фурӯшандаҳои) мол ба як гурӯҳи шахсон шомил намебошанд ва дар чунин бозори моли муқоисашаванда мавқеи ҳукмфармо надоранд, пасттар мебошад;

- нархи баланди беасоси хизматрасонии молиявӣ ва нархи пасти беасоси хизматрасонии молиявӣ - нархи хизматрасонии молиявии муқарраркардаи субъекти хоҷагидори дорои мавқеи ҳукмфармо, ки аз нархи дар шароити рақобат амалкунанда дар бозори хизматрасонии молиявӣ фарқият дошта, барои ба бозор ворид гардидани дигар ташкилотҳои молиявӣ маҳдудият эҷод менамояд ва (ё) ба ҳолати рақобат дар бозори мол таъсири манғӣ мерасонад;

- нархи рақобатноки хизматрасонии молиявӣ - нархе, ки тибқи он дар шароити рақобат мумкин аст хизматрасонии молиявӣ расонида шавад;

- нишонаҳои рақобати бевичдонона - кам гардидани шумораи субъектҳои хоҷагидоре, ки дар бозори мол ба як гурӯҳи шахсон шомил нестанд, баланд ва (ё) паст гардидани нархи моле, ки бо тағйироти даҳлдори дигар шароити умумии муомилоти мол дар бозори мол алоқаманд нест, даст қашидани субъектҳои хоҷагидори ба як гурӯҳи шахсон шомил набуда аз фаъолияти мустақилона дар бозори мол, муайян намудани шартҳои умумии муомилоти мол дар бозорҳои мол бо роҳи ноилшавӣ ба созиши байни субъектҳои хоҷагидор ё тибқи дастури барои ичро ҳатмии дигар шахсон ва ё дар натиҷаи мувофиқаи (аҳди) амалҳои худ дар бозори мол аз ҷониби субъектҳои хоҷагидори ба як гурӯҳи шахсон шомилнабуда, дигар ҳолатҳое, ки ба субъекти хоҷагидор ва ё якчанд субъекти хоҷагидор имконияти таъсиррасонии яктарафаро ба шароитҳои умумии муомилоти мол дар бозори мол муҳайё месозанд;

- рақобат - мусобиқаи озоди субъектҳои хоҷагидор, ки дар он амали мустақилонаи ҳар яки онҳо, имконияти таъсиррасонии яктарафаи ҳар қадоми онҳоро ба шароитҳои умумии муомилоти мол дар бозори мол (кор, хизматрасонӣ)-и даҳлдор самаранок маҳдуд менамояд;

- рақобати бевичдонона - ҳама гуна амали субъектҳои хоҷагидор, ки барои ба даст овардани афзалият дар фаъолияти соҳибкорӣ равона шудааст ва хилофи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон мебошад, ба дигар субъектҳои хоҷагидор - рақибон зарар расонидааст ё метавонад расонад ва ё ба обрӯи кории онҳо зиён расонидааст ё метавонад расонад;

- субъектҳои хоҷагидор - шахсони ҳуқуқӣ, аз ҷумла шахсони хориҷӣ, иттиҳодияҳои онҳо, ташкилотҳои тиҷоратӣ ва ғайритиҷоратие, ки фаъолияти онҳо

барои ба даст овардани фоида равона шудааст, инчунин шахрвандоне, ки бе таъсиси шахси ҳуқуқӣ фаъолияти соҳибкориро амалӣ менамоянд;

- созишнома - созиши миёни субъектҳои хоҷагидор, ки дар шакли ҳаттӣ дар як ё якчанд ҳӯҷҷатҳо инъикос ёфтааст, инчунин созише, ки дар шакли шифоҳӣ ба маҳдудкуни рақобат равона гардидаанд;

- созишномаи (амали мувофиқашудаи) субъектҳои хоҷагидор, ки рақобатро маҳдуд менамояд - амали субъектҳои хоҷагидор дар бозори мол, ки натиҷаи иқтисодии онҳо танҳо дар он сурат барои ҳар яке аз чунин субъектҳои хоҷагидор фоидаовар мегардад, агар дигар субъектҳои хоҷагидор ба таври мушобех ё бо усули барои ҳар яке аз чунин субъектҳои хоҷагидор пешакӣ маълум амал кунанд ва агар чунин амал боиси иҷозат надодан, маҳдуд соҳтан ё барҳам додани рақобат дар бозори мол гардидааст ё метавонад гардад;

- созишномаҳои уфуқӣ (картел) - амалҳои мувофиқашудаи субъектҳои ҳоҷагидори бо ҳам рақобаткунанда (рақобаткунандагони эҳтимолӣ) ва дигар субъектҳои ҳоҷагидоре, ки ба фаъолияти мунтазами бозор таъсири манғӣ расонида ва ба маҳдудияти бозори мол равона карда шудаанд;

- созишномаҳои амудӣ - созиши байни субъектҳои ҳоҷагидоре, ки яке аз онҳо ҳаридори мол ё ҳаридори эҳтимолии мол ва дигаре таҳвилгар ё фурӯшандай эҳтимолии мол мебошанд;

- таҳлили иқтисодӣ - муайян намудани ҳолати рақобат, ошкор кардани субъектҳои ҳоҷагидори дар бозори мол мавқеи ҳукмфармоиро соҳиббуда бо мақсади таҳияи ҷораҳое, ки ба ҳимоя ва рушди рақобат, пешгирий, маҳдудкунӣ ва катъ намудани фаъолияти инҳисорӣ равона карда мешаванд;

- фаъолияти инҳисорӣ - сунистифода кардани субъекти ҳоҷагидор (субъекти бозор), гурӯҳи шахсон аз мавқеи ҳукмфармойӣ, созиш ё иҷрои амалҳои мувофиқашудаи худ, ки бо қонунгузории зиддииинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ карда шудаанд;

- хизматрасонии молиявӣ - хизматрасонии бонкӣ, сугуртавӣ, дар бозори коғазҳои қиматнок, иштирокчиёни қасбии бозори коғазҳои қиматнок, лизингӣ, клирингӣ, ломбард, инчунин хизматрасониҳое, ки бо ҷалб намудан ва (ё) ҷойгиркуни маблағҳои пулии шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ алокаманд мебошанд;

- ташкилотҳои молиявӣ - шахсони ҳуқуқие, ки хизматрасонии бонкӣ, сугуртавӣ, лизингӣ, клирингӣ, ломбард, хизматрасонӣ дар бозори коғазҳои қиматнок, инчунин хизматрасониҳои вобаста бо ҷалб намудан ва (ё) ҷойгиркуни маблағҳои пулии шахсони воқеӣ ва ҳуқуқиро тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон, амалӣ менамоянд;

- ба даст овардани саҳмия ва ҳиссаи сармояи оинномавии (шариконаи) субъектҳои ҳоҷагидор - ҳарид ё ба даст овардани имкониятҳои амалисозии ҳуқуқи овоз ба воситаи саҳмияҳо ва ҳиссаҳои субъектҳои ҳоҷагидор дар асоси шартномаҳои ба боварӣ асосёфтай идоракуни молик, шартномаҳои фаъолияти якҷоя ва дигар аҳҷҳо;

- шартҳои табъизӣ (дискриминатсионӣ) - шартҳои ворид шудан ба бозори мол, иваз кардан, истеъмол намудан, ба даст овардан, истеҳсол, фурӯш ва интиқоли моле, ки як ё якчанд субъектҳои ҳоҷагидорро дар муқоиса бо як ё якчанд субъектҳои ҳоҷагидори дигар дар мавқеи нобаробар мегузоранд;

- шахсони бонуфуз - шахсони воқеӣ ва ҳуқуқие, ки ба фаъолияти соҳибкорӣ машғул буда, қобилияти ба субъектҳои хочагидор, инчунин ба бозори мол таъсир расониданро доранд;

- ҳамоҳангсозии фаъолияти иқтисодӣ - мувофиқаи амалҳои субъектҳои хочагидор аз тарафи шахси сеом, ки ба ягон гурӯҳи шахсони ҳамин гуна субъектҳои хочагидор дохил намебошад.

Моддаи 3. Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ҳимояи рақобат

Қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи ҳимояи рақобат ба Конститутсияи Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалие, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф намудааст, иборат мебошад.

БОБИ 2. ФАҶОЛИЯТИ ИНҲИСОРӢ ВА РАҶОБАТИ БЕВИЧДОНОНА

Моддаи 4. Мавқеи ҳукмфармой

1. Мавқеи маҳсуси субъекти хочагидор (гурӯҳи шахсон) ва ё якчанд субъектҳои хочагидор (гурӯҳи шахсон) дар бозори моли муайян (кор, хизматрасонӣ) дар ҳолате мавқеи ҳукмфармой ҳисобида мешавад, ки ба чунин субъекти хочагидор (гурӯҳи шахсон) ё субъектҳои хочагидор (гурӯҳҳои шахсон) имконият медиҳад ба шарту шароити умумии муомилоти мол дар бозори моли муайян таъсири ҳалкунанда расонад ё ворид шудани дигар субъектҳои хочагидорро ба бозори мол мушкил гардонад.

2. Мавқеи субъекти хочагидор дар ҳолате мавқеи ҳукмфармой шуморида мешавад, ки ҳиссаи он дар бозори моли муайян аз сию панҷ фоиз зиёд мебошад, ба истиснои ҳолатҳое, ки субъекти хочагидор сарфи назар аз баланд будани андозаи нишондода мавқеи ҳукмфармо надоштани худро дар бозор исбот карда тавонад.

3. Мавқеи субъекти хочагидор дар ҳолатҳое низ ҳукмфармо эътироф мегардад, ки ҳиссаи он дар бозори моли муайян аз сию панҷ фоиз камро ташкил дихад, агар ин аз ҷониби мақоми давлатии зиддиинҳисорӣ тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ, аз рӯи ҳиссаи бетағири субъекти хочагидор дар бозор нисбат ба андозаи нисбии ҳиссаи дар бозор ба рақибон тааллуқдошта ва (ё) имконияти ба ин бозор ворид гардидани рақибони нав ё дигар меъёрҳои тавсифкунандаи бозори мол, муқаррар гардида бошанд. Мавқеи субъекти хочагидор дар ҳолате ҳукмфармо эътироф намегардад, агар ҳиссаи он дар бозори моли муайян аз понздаҳ фоиз зиёд набошад, ба истиснои ҳолатҳои пешбининамудаи қисмҳои 4 ва 6 моддаи мазкур.

4. Мавқеи ҳар қадоме аз якчанд субъектҳои хочагидор (ба истиснои ташкилотҳои молиявӣ) ҳукмфармо эътироф мегардад, агар субъектҳои хочагидор расман исбот накарда бошанд, ки мавқеи онҳо ҳукмфармо намебошад ва нисбати онҳо шартҳои зайл иҷро мегарданд:

- маҷмӯи ҳиссаи на бештар аз се субъектҳои хочагидор, ки ҳиссаи онҳо аз ҳиссаи дигар субъектҳои хочагидор дар бозори мазкур аз панҷоҳ фоиз зиёдтар аст. Агар ҳиссаи ҳатто яке аз субъектҳои хочагидори зикршуда аз панҷ фоиз камтар бошад, меъёри мазкур татбиқ намегардад;

- маҷмӯи ҳиссаи на бештар аз панҷ субъектҳои хочагидор, ки ҳиссаи онҳо аз ҳиссаи дигар субъектҳои хочагидор дар бозори мазкур аз ҳафтод фоиз зиёдтар

аст. Агар ҳиссаи ҳатто яке аз субъектҳои хочагидори зикршуда аз панҷ фоиз камтар бошад, меъёри мазкур татбиқ намегардад;

- андозаи нисбии ҳиссаи чунин субъектҳои хочагидор устувор аст, ё ба ҳамин бозори мол дастрасии рақибони нав маҳдуд мебошад;

- моли аз ҷониби чунин субъектҳои хочагидор фурӯхташаванда (харидашаванда) наметавонад дар раванди истеъмол (аз ҷумла истеҳсолот) ба моли дигар иваз карда шавад, болоравии нархи мол боиси чунин тағйироти дахлдор дар пастравии талаботи хоси мол шуда наметавонад.

5. Тартиби эътироф намудани мавқеи ҳукмфармоии субъектҳои хочагидоре, ки дар бозори хизматрасонии молиявӣ фаъолият менамоянд, аз ҷониби мақомоти давлатии зиддинхисорӣ дар мувофиқа бо мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи молия ва Бонки миллии Тоҷикистон қабул карда мешаванд.

6. Мавқеи ташкилотҳои молиявӣ дар ҳолате ҳукмфармо ҳисобида мешаванд, агар:

- маҷмӯи ҳиссаи на бештар аз ду ташкилоти молиявӣ, ки ба онҳо ҳиссаи бештар дар бозори дахлдори хизматрасонии молиявӣ тааллук дорад, аз панҷоҳ фоиз ва аз он зиёдро ташкил диҳад;

- маҷмӯи ҳиссаи на бештар аз се ташкилоти молиявӣ, ки ба онҳо ҳиссаи бештар дар бозори дахлдори хизматрасонии молиявӣ тааллук дорад, ҳафтод фоиз ва аз он зиёдро ташкил диҳад.

7. Мавқеи ҳукмфармоии субъектҳои хочагидор дар асоси таҳлил ва арзёбии бозори моли муайян аз ҷониби мақоми давлатии зиддинхисорӣ муқаррар карда мешавад. Ҳангоми гузаронидани таҳлил маълумоти пешниҳоднамудаи мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот, ташкилотҳои молиявӣ, иттиҳодияҳои ташкилотҳои молиявӣ, маълумоти маркетингӣ, тадқиқоти сотсиологӣ, пурсиши интихобӣ ва саволномаи субъектҳои бозор, шаҳрвандон, ташкилотҳои ҷамъиятӣ, маълумоти тадқиқоти мақомоти давлатии зиддинхисорӣ, коршиносон, инчунин дигар шахсони воқеӣ ва хуқуқӣ истифода карда мешавад.

8. Мавқеи субъекти хочагидор - субъекти монополияи табиӣ дар бозори мол, ки дар ҳолати инҳисории табиӣ қарор дорад, ҳукмфармо мебошад.

Моддаи 5. Намудҳои фаъолияти инҳисории маҳдудкардашуда

Ба намудҳои фаъолияти инҳисории маҳдудкардашуда дохил мешаванд:

- созишномаҳои зиддирақобатии субъектҳои хочагидор дар бозори мол;

- амалҳои мувофиқашудаи зиддирақобатии субъектҳои хочагидор дар бозори мол;

- сунистифодаи субъектҳои хочагидор аз мавқеи ҳукмфармой дар бозори мол.

Моддаи 6. Намудҳои созишномаҳои зиддирақобатӣ ва амалҳои мувофиқашудаи субъектҳои хочагидор

Ба созишномаҳои зиддирақобатӣ ва амалҳои мувофиқашудаи субъектҳои хочагидор дохил мешаванд:

- созишномаҳои зиддирақобатӣ ва амалҳои мувофиқашудаи субъектҳои хочагидори бо ҳам рақобаткунанда ва ё рақобаткунандагони эҳтимолӣ дар як бозори мол (созишномаҳои уфуқӣ - картел);

- созишиномаҳои зиддирақобатӣ ва амалҳои мувофиқашудаи субъектҳои хочагидори бо ҳам рақобат надоштае, ки яке аз онҳо харидори мол ё харидори эҳтимолии мол ва дигар бошад, молро пешниҳод мекунад ё таҳвилгари эҳтимолӣ ва ё фурӯшандай эҳтимолии мол маҳсуб меёбад (созишиномаҳои амудӣ).

Моддаи 7. Созишиномаҳои (амалҳои мувофиқашудаи) субъектҳои хочагидоре, ки рақобатро маҳдуд мекунанд

1. Бастани шартномаҳо, дигар ахдҳо, созишиномаҳо ё анҷом додани амалҳои мувофиқашудаи субъектҳои хочагидоре, ки дар бозори як мол (молҳои боҳамивазшаванда) амал менамоянд, ҳамчун картел эътироф гардида, манъ карда мешаванд, агар онҳо боиси натиҷаҳои зерин гарданд ё гардида метавонанд:

- муқаррар намудани (дастгирии) нарҳҳо (тарифҳо), таҳиф, изофапулӣ (иловапулӣ), нарҳҳои иловашуда, ҳарочот, фоида ё амалҳои дигар;

- баланҷ бардоштан, паст кардан ё дастгирии нарҳ дар музоядаҳо ва савдо;

- муштаракона ворид гардидан ба бозор, баромадан аз бозор, тақсими бозор тибқи аломатҳои ҳудудӣ, аз рӯи ҳаҷми фурӯш ё харид, аз рӯи навъҳои молҳои фурӯхташаванда ё вобаста ба доираи фурӯшандажо ё харидорон (фармоишгарон);

- маҳдуд соҳтани ҳуқуқи ворид шудан ба бозор ё аз он бартараф намудани дигар субъектҳои хочагидор ба сифати фурӯшандагони моли муайян ё харидорони (фармоишгарони) он;

- маҳдуд соҳтани истифодаи иттилоот ё аз иттилоот дар бораи вазъи бозор маҳрум намудани субъектҳои хочагидор;

- рад намудани бастани шартнома бо фурӯшандагон ё харидорони (фармоишгарони) муайян;

- ба зиммаи тарафҳои шартнома voguzoшtани шарте, ки барояшон судманд нест ва ба мавзӯи шартнома алоқаманд намебошад (талаби беасос супурдани воситаҳои молиявӣ, молу мулки дигар, ҳуқуқҳои молу мулкӣ, ризоияти бастани шартнома танҳо бо шарти ба он ворид кардани муқаррарот оид ба молҳое, ки тарафҳои шартнома ба онҳо ҳавасманд нестанд ва амалҳои дигар);

- барои харидорони ҳамон як мол муқаррар намудани нарҳҳои (тарифҳои) гуногуне, ки аз нигоҳи иқтисодӣ, техникӣ ва тарзи дигар беасос мебошанд;

- коҳиш ё қатъ кардани истеҳсоли молҳое, ки ба онҳо эҳтиёҷот ё фармоишот, ҳангоми мавҷудияти имконияти истеҳсоли безарари онҳо вучуд дорад;

- муҳайё соҳтани шароит барои узвият (иштирок) дар иттиҳодияҳои касбӣ ва дигар иттиҳодияҳо, ки ба роҳ надодан, маҳдуд соҳтан ё бартараф намудани рақобат оварда мерасонад ё метавонад оварда расонад.

2. Амали субъектҳои хочагидор дар он сурат мувофиқашуда эътироф мегардад, ки он бо амали дигар субъектҳои хочагидор алоқаманд бошад ва ба тағйирёбии шароити умумии муомилоти мол, ки ба андозаи баробар ба субъектҳои хочагидор дар бозори моли даҳлдор таъсир мерасонад, вобаста набошад.

3. Ба субъектҳои хочагидор, ки дар бозори як мол амал мекунанд, бастани созишиномаҳо ё анҷом додани амалҳои мувофиқашуда, ки дар натиҷаи он ҳолатҳои роҳ надодан, маҳдуд соҳтан, бартараф намудани рақобат ё халалдор кардани манфиатҳои дигар субъектҳои хочагидор чой доранд ё чой дошта метавонанд, манъ аст.

4. Ба субъектҳои хочагидори дар бозори моли дахлдор байни худ рақобат надошта, ки мол (молҳои ҳамдигарро ивазкунанда) мегиранд (харидорони имконпазир) ва мол фароҳам меоваранд (фурӯшандагони имконпазир), бастани созишиномаҳои амудӣ ё анҷом додани амали мувофиқашуда (ба истиснои созишиномаҳои амудие, ки тибқи муқаррароти моддаи 8 Қонуни мазкур ҷоиз эътироф шудаанд) манъ аст, агар:

- чунин созишиномаҳо ё амалҳои мувофиқашуда ба роҳ надодан, маҳдуд сохтан ё бартараф намудани рақобат оварда расонанд;

- чунин созишиномаҳо ба муқаррар кардани нархи фурӯши такрории мол таъсир расонанд, ба истиснои ҳолатҳое, ки фурӯшанд ба харидор нархи ниҳоии фурӯши такрории молро муайян мекунад;

- созишиномаҳое, ки харидорро барои нафурӯхтани моли субъекти хочагидоре, ки рақиби фурӯшанд мебошад, уҳдадор менамоянд.

5. Маҳдудияти мазкур ба шартномаҳо оид ба фурӯши моли дорои тамғаи молӣ ё дигар воситаҳои фардикунонии фурӯшанд ва истеҳсолкунанда паҳн намегардад.

6. Ба субъектҳои хочагидори дар бозорҳои моли дахлдор байни худ рақобат надоштае, ки мол (молҳои ҳамдигарро ивазкунанда) мегиранд (харидорони имконпазир) ва мол фароҳам меоваранд (фурӯшандагони имконпазир), бастани созишиномаҳо ё анҷом додани амали мувофиқашуда манъ аст, агар дар натиҷаи бастани чунин созишинома ё анҷом додани амали мувофиқашуда ҳолатҳои роҳ надодан, маҳдуд сохтан ё бартараф намудани рақобат ҷой дошта бошанд ё ҷой дошта тавонанд.

7. Ба иттиҳодияҳои шахсони ҳуқуқӣ (иттифоқҳо, ассотсиатсияҳо), субъектҳои хочагидор амалӣ гардонидани ҳамоҳангозии фаъолияти соҳибкории шахсони ҳуқуқӣ, ки дар натиҷа рақобат маҳдуд мегардад ё метавонад маҳдуд гардад, манъ аст.

8. Вайрон кардани талаботи зикршуда барои бо даъвои мақоми давлатии зиддиинҳисорӣ ва бо тартиби судӣ барҳам додани иттиҳодияҳои шахсони ҳуқуқӣ (иттифоқҳо, ассотсиатсияҳо), субъектҳои хочагидор, ки фаъолияти соҳибкориро ҳамоҳанг месозанд, асос шуда метавонанд.

Моддаи 8. Имконпазирии созишиномаҳои амудӣ

1. Созишиномаҳои амудӣ дар ҳолатҳои зерин ҷоиз эътироф мешаванд, агар:

- созишиномаҳои амудӣ дар шакли ҳаттӣ (ба истиснои шартномаҳои амудии байни ташкилотҳои молиявӣ), ҳамчун шартномаҳои консессияи тиҷоратӣ баста шуда бошанд;

- созишиномаҳои амудии байни субъектҳои хочагидор (ба истиснои шартномаҳои амудии байни ташкилотҳои молиявӣ), ки ҳиссаи ҳар яке аз онҳо дар дилҳоҳ бозори мол, нисбати онҳое, ки шартнома баста мешавад, на зиёда аз панҷ фоиз бошад.

2. Субъектҳои хочагидор пеш аз бастани созишиномаҳои амудие, ки тибқи Қонуни мазкур ҷоиз эътироф гардидаанд, уҳдадоранд ба мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ оид ба санчиши мутобиқатии лоиҳаи созишиномаи басташаванда ба талаботи қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон муроҷиат намоянд.

Моддаи 9. Суиистифодаи субъекти хочагидор

Амали (беамалии) субъекти хоҷагидор (гурӯҳи шахсон), ки натиҷаи он боиси роҳ надодан, маҳдуд сохтан, барҳам додани рақобат ва (ё) халалдор намудани манфиати дигар субъекти хоҷагидор (гурӯҳи шахсон) гардидаанд ё мегарданд, манъ аст, аз ҷумла:

- аз муомилот гирифтани молҳо, ки мақсад ва натиҷааш ташкил ё дастгирӣ намудани камчинӣ дар бозор ё баланд бардоштани нарҳ мебошад;
- ба зиммаи тарафҳои шартнома voguzoшtani талаботи барояшон муғиднабуда ё ба мавзӯи шартнома даҳл надошта (талаби беасоси додани воситаҳои молиявӣ, молу мулки дигар, ҳуқуқи молумулкӣ, қувваи корӣ, ризоияти бастани шартнома танҳо бо шарти ба он ворид кардани муқаррарот оид ба молҳое, ки тарафҳои шартнома, аз ҷумла истеъмолкунанда, ба онҳо ҳавасманд нест ва талаботи дигар);
- ба шартнома ворид намудани шартҳои табъизӣ (дискриминатсионӣ), ки тарафҳои шартномаро нисбат ба дигар субъектҳои хоҷагидор дар вазъияти нобаробар мегузорад;
- мамониат кардан ба субъектҳои хоҷагидори дигар ҳангоми ворид шудан ба бозор (баромадан аз бозор);
- вайрон кардани тартиби нарҳгузорӣ, ки бо санади меъёрии ҳуқуқӣ муқаррар шудааст;
- муқаррар ва дастгирӣ кардани нарҳҳои баланди (пости) инҳисорӣ;
- ба ҳаридорони ҳамон як мол муқаррар намудани нарҳҳои (тарифҳои) гуногуне, ки аз нигоҳи иқтисодӣ, техникӣ ва тарзи дигар беасос мебошанд;
- фароҳам овардани шароити табъизӣ (дискриминатсионӣ);
- беасос кам ё қатъ кардани истеҳсоли молҳое, ки ба онҳо истеъмолкунандагон талабот доранд ва ё онҳоро фармудаанд, агар имконияти безарар истеҳсол кардани онҳо мавҷуд бошад;
- беасос даст кашидан аз бастани шартнома бо ҳаридорони (фармоишдиҳандагони) алоҳида, агар имконияти истеҳсол ва таҳвили моли даҳлдор мавҷуд бошад;
- бе огоҳкунии пешакии (пешниҳоди иттилооти) мақомоти давлатии зиддинҳисорӣ ҷорӣ намудани нарҳҳо (тарифҳо) ва даровардани тағйироти даҳлдор ба онҳо.

Моддаи 10. Нархи баланди инҳисории мол

1. Нархи муқаррарнамудаи субъекти хоҷагидори дорои мавқеи ҳукмфармой дар бозори моли муайян дар ҳолате нархи баланди инҳисории мол ҳисобида мешавад, ки дар шароити рақобат дар бозори мол ва муомилоти мол бо чунин нишонаҳо ташаккул ёфтааст:

- 1) баланд бардоштани нархи қаблан муқарраргардидаи мол (кор, хизматрасонӣ);
- 2) ҳароҷоти зарурӣ барои истеҳсол ва фурӯши мол бетағӣир мондааст ва ё тағйироти онҳо ба тағйирёбии нархи мол мутобиқат намекунад;
- 3) шартҳои муомилоти мол дар бозори мол, аз ҷумла вобаста ба ҷораҳои танзими давлатӣ, бо назардошти андозбанӣ, танзими тарифӣ (нарҳ) бетағӣир мондаанд ва ё тағйирёбии онҳо ба тағйирёбии нархи мол номутаносиб мебошанд;
- 4) нигоҳ доштан ва ё паст накардани нарҳҳои қаблан муқаррарнамудаи мол, агар дар баробари ин, дар маҷмӯъ шартҳои зерин татбиқ карда шаванд:

- харочоти зарурӣ барои истеҳсол ва фурӯши мол (кор, хизматрасонӣ) ба таври назаррас кам шуда бошад;

- шартҳои муомилоти мол дар бозори мол, аз ҷумла вобаста ба ҷораҳои танзими давлатӣ, бо назардошти андозбандӣ, танзими тарифӣ (нарх) имконияти тағйирёбии нархи молро бо тамоюли қоҳишёбии он таъмин намоянд.

2. Нархи моле (кор, хизматрасонӣ), ки субъекти монополияи табиӣ дар ҳудудҳои тарифӣ ба ҷунин мол муайяннамудаи мақомоти танзимқунандаи монополияи табиӣ муқаррар кардааст, ҳамчун нархи баланди инҳисорӣ эътироф намегардад.

Моддаи 11. Нархи пасти инҳисории мол

1. Нархи аз ҷониби субъекти ҳоҷагидори дорои мавқеи ҳукмфармой дар бозори моли муайян дар ҳолате нархи пасти инҳисории мол муқарраршуда ҳисобида мешавад, ки дар шароити рақобат дар бозори мол ва муомилоти мол, бо ҷунин нишонаҳо ташаккул ёфтааст:

- муқаррар намудани нархи паст аз нархи қаблан муқарраргардидаи мол (кор, хизматрасонӣ);

- агар харочоти зарурӣ барои истеҳсол ва фурӯши мол зиёд гардида бошад;

- шартҳои муомилоти мол дар бозори мол, аз ҷумла ҷораҳои танзими давлатӣ, бо назардошти андозбандӣ, танзими тарифӣ (нарх) боиси тағйирёбии номутаносиби нарх гардида бошанд.

2. Нархи мол дар ҳолатҳои зерин нархи пасти инҳисорӣ эътироф карда намешавад, агар:

- он аз ҷониби субъекти монополияи табиӣ дар доираи тарифи ба ҷунин мол муайяннамуда тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар шуда бошад;

- он аз нархе, ки дар шароити рақобат дар бозори муқоисашавандаи мол ташаккул ёфтааст, паст набошад;

- нархе, ки муқаррар намудани он боиси маҳдудкуни рақобат ва кам гардидани шумораи фурӯшандахо ва ё ҳаридорони моли ба як гурӯҳи шахсони субъектҳои ҳоҷагидор дар бозори моли муайян дохил набуда, гардидааст ва ё гардида метавонад.

Моддаи 12. Гурӯҳи шахсон

1. Гурӯҳи шахсон дар ҳолате маҷмӯи шахсони воқеӣ ва (ё) шахсони ҳуқуқие эътироф мешаванд, ки онҳо ба як ё якчанд аломатҳои зерин мутобиқ бошанд:

- шахс ё якчанд шахс якҷоя дар натиҷаи созиш (амали мувофиқашуда) ҳуқуқ доранд, мустақим ва ғайримустақим (аз ҷумла дар асоси шартномаҳои ҳариду фурӯш, идоракунии ба боварӣ асосёфта, фаъолияти якҷоя, супориш ё бастани дигар аҳдҳо) зиёда аз панҷоҳ фоизи шумораи умумии овозҳоро, ки ба саҳмияҳо ва ҳиссаҳои овозҳо мувофиқ меоянд ва сармояи оинномавии (шариконаи) шахсони ҳуқуқиро ташкил медиҳанд, ихтиёрдорӣ намоянд. Ҳамзамон, овозҳои шахси ҳуқуқӣ, имконияти ихтиёрдории воқеии ў ба воситаи шахсони сеюм, ки нисбати онҳо шахси якум ҳамаи он ҳуқуқу салоҳияти дар боло номбаршударо дорад, ихтиёрдории ғайримустақим ҳисобида мешавад;

- шахс ё якчанд шахс дар асоси шартнома ё бо роҳи дигар имконият пайдо мекунанд, ки қарори қабулшавандаи шахси дигар ё шахсонро, аз ҷумла шартҳои аз тарафи дигар шахс ё шахсон амалӣ гардидани фаъолияти соҳибкориро муайян

намоянд, ё ин ки салоҳияти дигари мақомоти ичроияи дигар шахс ё шахсонро ба ҷо оваранд;

- шахси ҳуқуқӣ ҳуқуқ дорад мақомоти ичроияи ягона ё зиёда аз панҷоҳ фоизи ҳайати мақомоти ичроияи дастаҷамъӣ, ё бо пешниҳоди ӯ зиёда аз панҷоҳ фоизи ҳайати шӯрои директорон (шӯрои сарпаратон), ё дигар мақомоти идоракунии дастаҷамъии шахси ҳуқуқиро таъйин намояд;

- шахси воқеӣ метавонад салоҳияти мақомоти ягонаи ичроияи шахси ҳуқуқиро ичро намояд;

- худи ҳамон шахсони воқеӣ, ҳамсарони онҳо, падарону модарон, фарзандон, бародарону хоҳарони онҳо ё шахсонеро, ки ҳамон шахси ҳуқуқӣ пешниҳод кардааст, зиёда аз панҷоҳ фоизи ҳайати мақомоти ичроияи дастаҷамъӣ ё шӯрои директорон (шӯрои сарпаратон) ё дигар мақомоти идоракунии дастаҷамъии ду ва зиёда шахсони ҳуқуқиро ташкил диханд. Мақомоти идоракунии дастаҷамъии ду ва зиёда шахсони ҳуқуқӣ инҷунин мақомоте мебошад, ки бо пешниҳоди ҳамон шахсони ҳуқуқӣ зиёда аз панҷоҳ фоизи ҳайати шӯрои директорон (шӯрои сарпаратон) ё дигар мақомоти идоракунии дастаҷамъӣ интихоб мешавад;

- худи ҳамон шахсони воқеӣ, ҳамсарони онҳо, падарону модарон, фарзандон, бародарону хоҳарони онҳо ё шахсони ҳуқуқӣ метавонанд мустақилона ё ба воситай намояндаҳо (вакилон) дар маҷмӯъ зиёда аз панҷоҳ фоизи овозҳоеро, ки ба саҳмияҳо ва ҳиссаҳо мувофиқанд сармояи оинномавии (шариконаи) ҳар кадом аз ду ва зиёда шахсони ҳуқуқиро ташкил медиҳанд, ихтиёрдорӣ намоянд;

- шахсони воқеӣ ё ҳуқуқӣ мустақилона ё ба воситай намояндаҳо (вакилон) дар маҷмӯъ зиёда аз панҷоҳ фоизи овозҳоеро, ки ба саҳмияҳо ва ҳиссаҳо мувофиқанд ва сармояи оинномавии (шариконаи) шахси ҳуқуқиро ташкил медиҳанд, ҳуқуқи ихтиёрдорӣ доранд ва худи ҳамон шахсони воқеӣ ҳамсарони онҳо, падарону модарон, фарзандон, бародарону хоҳарони онҳоро ҳамон як шахси ҳуқуқӣ пешниҳод кардааст, зиёда аз панҷоҳ фоизи ҳайати мақомоти ичроияи дастаҷамъӣ ё шӯрои директорон (шӯрои сарпаратон) ё дигар мақомоти идоракунии дастаҷамъии дигар шахси ҳуқуқиро ташкил диханд.

2. Дар Қонуни мазкур гурӯҳи шахсон ҳамчун субъекти ягонаи ҳочагидор ҳисобида мешаванд.

Моддаи 13. Шахсони бонуфуз

1. Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ дар ҳолате шахсони бонуфуз ҳисобида мешаванд, ки ба фаъолияти субъектҳои ҳочагидори дар бозори мол (кор, хизматрасонӣ) фаъолиятдошта, метавонанд таъсир расонанд.

2. Ба шахсони бонуфузи шахси воқеӣ, ки фаъолияти соҳибкориро амалӣ мегардонанд, инҳо дохил шуда метавонанд:

- шахсоне, ки ба гурӯҳи ба шахси воқеӣ тааллукдошта дохил мешаванд;

- шахси ҳуқуқӣ, ки дар ҳайати он шахси воқеии мазкур ҳуқуқ дорад ба зиёда аз бист фоизи маҷмӯи умумии овозҳо, ки ба саҳмияҳо ва ҳиссаҳо мувофиқанд ва сармояи оинномавии (шариконаи) ҳамин шахси ҳуқуқиро ташкил медиҳанд, ихтиёрдорӣ намояд.

3. Ба шахсони бонуфузи шахси ҳуқуқӣ инҳо дохил шуда метавонанд:

- узви шўрои директорон (шўрои нозирон) ё дигар мақомоти идоракунии дастаҷамъӣ, узви мақомоти иҷроияи дастаҷамъии он, инчунин шахсе, ки салоҳияти мақомоти ягонаи иҷроияи онро амалӣ мегардонад;

- шахсоне, ки ба гурӯҳи ба шахси ҳуқуқӣ тааллуқдошта дохил мешаванд;

- шахсоне, ки ҳуқуқи дар маҷмӯъ зиёда аз бист фоизи овозҳоеро, ки ба саҳмияҳо ва ҳиссаҳо мувофиқанд ва сармояи оинномавии (шариконаи) ҳамин шахси ҳуқуқиро ташкил медиҳанд, ихтиёрдорӣ қунанд. Агар шахси ҳуқуқӣ иштирокчии иттиҳодияҳои шахсони ҳуқуқӣ бошад, ба қатори шахсони бонуфузи вай, аъзои шўрои директорон (шўрои нозирон) ё дигар мақомоти идоракунии дастаҷамъӣ, инчунин шахсоне, ки салоҳияти мақомоти ягонаи иҷроияи иштирокчиёни гурӯҳи саноатию молиявиро амалӣ мегардонанд, дохил мешаванд.

4. Дар Қонуни мазкур шахсони бонуфуз ҳамчун субъекти ягонаи хоҷагидор ҳисобида мешаванд.

Моддаи 14. Санад ва амалҳои мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва дехот, ки ба маҳдудкуни рақобат равона гардидаанд

1. Ба мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва дехот қабул намудани санад ё ба анҷом расонидани амалҳое, ки мустақилияти субъектҳои хоҷагидорро маҳдуд месозанд, шароити табъизӣ ё баръакс, имконияти мусоидро барои фаъолияти субъектҳои хоҷагидори алоҳида фароҳам меоранд, манъ аст, агар натиҷаи ин санад ва амалиёт боиси роҳ надодан, бартараф намудан ва маҳдудшавии рақобат, халалдор намудани манфиатҳои субъектҳои хоҷагидор ё шаҳрвандон гардидааст ё метавонад гардад. Аз ҷумла, амалҳои зерин манъ карда мешаванд:

- беасос ҷорӣ намудани маҳдудкунӣ ба таъсиси субъектҳои хоҷагидори нав дар ягон соҳаи фаъолият, инчунин манъ кардан ё маҳдудкунӣ ба иҷро гардидани намудҳои алоҳидаи фаъолият ё истеҳсоли намудҳои муайяни молҳо, ба истиснои ҳолатҳое, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст;

- манъ ё маҳдудкуни интиқоли озоди мол аз як минтақа ба минтақаи дигар ё маҳдуд намудани ҳуқуқи субъектҳои хоҷагидор барои хариду фурӯши молҳо;

- ба субъектҳои хоҷагидор додани дастур дар бораи дар навбати аввал ба доираи муайяни харидорон (фармоишдиҳандагон) таҳвил намудани молҳо (кор, хизматрасонӣ) ё бастани шартномаҳо бе назардошти афзалиятҳое, ки бо қонунгузорӣ ё дигар санади меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар гардидааст;

- беасос ба як ё якчанд субъектҳои хоҷагидор додани имтиёзҳое, ки онҳоро дар бозори мол нисбат ба дигар субъектҳои хоҷагидор дар ҳолати афзалиятнок мегузорад;

- муқаррар кардани маҳдудият барои харидорони молҳо (кор, хизматрасонӣ) вобаста ба интиҳоби субъектҳои хоҷагидоре, ки молро истеҳсол (иҷро, пешниҳод) мекунанд, ба истиснои ҳолатҳои ҷойгиркуни молҳо, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян кардааст.

2. Санадҳои мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракунии шаҳрак ва дехот оид ба масъалаҳои таъсис, азnavtashkilidixӣ ва барҳамdiҳӣ бо тартиби муқарраргардида (дар ҳолатҳое, ки

дар қонунгузории зиддиинхисории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ шудаанд), инчунин додани имтиёз ба субъектҳои хочагидори алоҳида дар мувофиқа бо мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ мувофиқа шавад, агар дар қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон тартиби дигар пешбинӣ нашуда бошад.

3. Муттаҳидшавии шахсони ҳуқуқӣ ва мақомоти давлатӣ бо мақсади инҳисор намудани истеҳсолот ё фурӯши молҳо, ба зиммаи мақомоти давлатии даҳлдор гузоштани ваколатҳое, ки амалисозии онҳо боиси маҳдудкуни рақобат мегардад ва якҷоя кардани вазифаҳои мақомоти идоракунӣ бо вазифаҳои субъектҳои хочагидор, инчунин ба зиммаи субъектҳои хочагидор voguzoштани вазифа ва ҳуқуқҳои мақомоти назорати давлатӣ манъ аст, ба истиснои ҳолатҳое, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудааст.

4. Дар ҳама гуна шакл бастани созишнома ё анҷом додани амали мувофиқашудаи мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимиюти давлатӣ, мақомоти худидоракуни шаҳрак ва деҳот, инчунин ташкилотҳои ваколатдори мақомоти зикршуда байни худ ё байни онҳо ва субъектҳои хочагидор, ки дар натиҷаи он роҳ надодан, маҳдуд соҳтан ё бартараф намудани рақобат ё ҳалалдор кардани манфиатҳои субъектҳои хочагидор чой дорад, ё чой дошта метавонад, манъ аст. Аз ҷумла, бастани созишнома ё анҷом додани амали мувофиқашуда, ки боиси натиҷаҳои зерин гардидааст ё мегардад, манъ аст:

- баланд бардоштан, паст кардан ё тағиیر надодани нарҳҳо (тарифҳо);
- беасос муайян намудани сатҳи тағиیرёбандай гуногуни нарҳҳо барои ҳаридорони мухталифе, ки ҳамон як молро ба даст меоранд;
- тақсим кардани бозор аз рӯи принсипи ҳудудӣ, ҳаҷми фурӯш ё ҳарид, номгӯи молҳои фурӯш ва ё аз рӯи доираи фурӯшандагон ё ҳаридорон (фармоишгарон);
- маҳдуд соҳтани дастрасӣ ба бозор ё аз он дур соҳтани субъектҳои хочагидор.

Моддаи 15. Бозорҳои танзимшаванд

1. Бо мақсади ҳимояи рақобат ва пешгирии инҳисоркунонии бозори мол, танзими давлатии бозори мол амалӣ карда мешавад. Ба низом даровардани нарҳгузорӣ дар бозори моли муайян (кор, хизматрасонӣ) бо роҳи танзими давлатии зиддиинхисорӣ сурат мегирад.

2. Дар сурати афзоиш ва ё болоравии беасоси нарҳҳои молу маҳсулоти муайян дар бозори мол, нисбати онҳо танзими зиддиинхисорӣ ва назорати давлатӣ татбиқ мегардад.

3. Назорати давлатӣ оид ба тартиби ташаккул ва татбиқи нарху тарифҳои озод ба молу маҳсулоти муайян аз ҷониби мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ амалӣ карда мешавад.

4. Дар ҳолати болоравии беасоси нарҳҳо ва камчинии молу маҳсулот, мудохилаи молӣ аз ҷониби мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимиюти давлатӣ, мақомоти худидоракуни шаҳрак ва деҳот дар мувофиқа бо мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ амалӣ карда мешавад.

5. Номгӯи молу маҳсулоти аз ҷиҳати иҷтимоӣ зарурӣ, ки нарҳояшон таҳти танзими давлатӣ қарор доранд, бо пешниҳоди мақоми давлатии зиддиинхисорӣ аз ҷониби Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ карда мешавад.

6. Ҳисобкуни арзиши аслии мол (кор, хизматрасонӣ) тибқи Коидрои намунавии ҳисобкуни арзиши аслии мол (кор, хизматрасонӣ), ки аз ҷониби

Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мегарданд, амалӣ карда мешавад (*Қонуни ҶТ* 15.03.2023 № 1957).

Моддаи 16. Намудҳои рақобати бевичдонона

1. Ба рақобати бевичдонона инҳо дохил мешаванд:

- паҳн намудани маълумоти бардуруғ, носаҳеҳ ё таҳрифшуда, ки боиси расонидани зарар ба дигар субъектҳои хочагидор мегардад ё обрӯи кориашонро паст мегардонад;

- ба иштибоҳ гузоштани истеъмолкунандагон оид ба хусусият, тарз, ҷои истеҳсол ва ҳосиятҳои истеъмолӣ, сифатӣ ва микдори мол ё истеҳсолкунандагони он, аз ҷумла реклами мол (кор, хизматрасонӣ), ки ба талаботи сифат ҷавобгӯ намебошад:

- муқоисаи номуносиби молҳои истеҳсолшаванда ва фурӯҳташавандаи субъекти хочагидор аз ҷониби худи ў бо молҳои субъектҳои дигари хочагидор (аз ҷумла дар ҷараёни фаъолияти реклами);

- гирифтан, истифода бурдан, ошкор соҳтани иттилооти дорои сирри тиҷоратӣ ё хизматӣ, ё дигар сирри бо қонун ҳифзшаванда;

- истифодаи худсаронаи тамғаҳои мол, тамғаи хизматрасонӣ, тамғаҳои моли маъруфшуда, ном ё нишонгузории фирмавӣ, инчунин нусхабардории борҷома ва намуди зоҳирӣ моли дигар субъекти хочагидор, ки метавонанд рақибонро аз фаъолияти соҳибкориашон маҳрум созанд ва ё манфиати онҳоро ҳалалдор созанд;

- реклама, фурӯш, мубодила ва дигар намуди гардиши мол бо роҳи истифодаи тамғаҳои мол, тамғаи кор, хизматрасонӣ, ном ё нишонгузории фирмавӣ, инчунин нусхабардории борҷома ва намудҳои моли субъектҳои хочагидор амалӣ гарданд;

- даҳолат кардан ба фаъолияти соҳибкорӣ, додани имтиёзҳои гуногуни моддӣ ба кормандони субъектҳои хочагидори рақобаткунанда бо мақсади ба тарафи худ ҷалб намудани онҳо барои иҷро накардани уҳдадориҳои меҳнатӣ;

- амале, ки воқеан метавонад дастрас будани бозорро хеле маҳдуд созад.

2. Рақобати бевичдонона, ки вобаста ба соҳиб шудан ва истифода бурдани ҳуқуқҳои истиснӣ ба воситаҳои инфиродиқунонии шахсони ҳуқуқӣ, инфиродиқунонии мол, истифодаи тамғаҳои молии маъруфшуда, корҳои иҷрошаванда ё хизматрасонӣ алоқаманд аст, манъ аст.

3. Мақомоти давлатии зиддинҳисорӣ санадҳоро вобаста ба вайрон кардани муқаррароти қисми 2 моддаи мазкур дар хусуси инфиродиқунонии маҳсулот, тамғаи мол, истифодабарии тамғаи моли маъруфшуда, кор ва хизматрасониҳои иҷрошаванда ва пеш аз муҳлат қатъ намудани амали бақайдгирии объекти ҳуқуқҳои истиснӣ, ё оид ба беэътибор эътироф намудани бақайдгирии ин объект ба мақомоти даҳлдори давлатӣ ирсол менамояд.

Моддаи 17. Талаботи зиддинҳисорӣ оид ба гузаронидани озмун барои ҷойгиркунии фармоишҳо ҷиҳати таҳвили мол, иҷрои кор ва хизматрасонӣ барои эҳтиёҷоти давлатӣ

1. Ҳангоми гузаронидани озмун барои ҷойгиркунии фармоишҳо ҷиҳати таҳвили мол, иҷрои кор ва хизматрасонӣ барои эҳтиёҷоти давлатӣ ба амалҳои зерин иҷозат дода намешаванд:

- фароҳам овардани шароити афзалиятноки иштирок дар озмун, аз ҷумла дастрас намудани иттилооти маҳфӣ, кам кардани маблағи пардоҳт барои иштирокчиёни алоҳидай озмун;

- дар озмун иштироки созмондиҳандагон (фармоишгарон) ва кормандони созмондиҳандагони озмунҳо ё шахсоне, ки бо корманди созмондиҳандаи озмун шомили як гурӯҳи шахсон мебошанд, инчунин шахсони ҳуқуқие, ки дар онҳо корманд - созмондиҳандаи озмун ҳуқуқ дорад беш аз бист фоизи шумораи умумии овозҳои дар саҳмияҳои овоздиҳӣ ба даст овардаро, ё ин ки сармояи оинномавии (шариконаи) шахси ҳуқуқиро ихтиёрдорӣ намояд;

- аз ҷониби созмондиҳандаи озмун амалӣ кардани ҳамоҳангсозии фаъолияти иштирокдорони он, ки дар натиҷа маҳдудияти рақобат байни иштироккунандагони озмун ё маҳдуд соҳтани манфиати иштироккунандагони он ҷой доранд, ё ҷой дошта метавонанд;

- баланд бардоштан, паст кардан ё тағйир надодани нарҳ дар музоядаҳо ва савдо;

- вайрон намудани тартиби муайян кардани ғолиб (ғолибон);

- беасос маҳдуд соҳтани дастрасии имконияти иштирок дар озмун.

2. Гузаронидани озмун ва музоядаҳо ҷиҳати таҳвили мол, иҷрои кор, хизматрасониҳо барои эҳтиёҷоти давлатӣ, бо мақсади пешгирии амалҳои дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинигардида, дар мувофиқа бо мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ амалӣ карда мешаванд.

3. Вайронкуни талаботи муқаррарнамудаи қисмҳои 1 ва 2 моддаи мазкур барои аз ҷониби суд беътибор донистани озмун ва музояда, аз ҷумла бо даъвои мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ асос шуда метавонад.

Моддаи 18. Расонидани ёрии давлатӣ ва маҳаллӣ

1. Ёрии давлатӣ ва маҳаллӣ, ба истиснои ёрии пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон бо мақсади огоҳқунӣ, пешгириӣ, маҳдудқунӣ ва қатъи фаъолияти инҳисорӣ ва рақобати бевиҷдонона танҳо бо иҷозати пешакии мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ дода мешавад.

2. Шахсе, ки ҳоҳиш дорад ба як ё якчанд субъектҳои ҳочагидор ёрии давлатӣ ва маҳаллӣ расонад, ба мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ дар ҳусуси додани иҷозат барои расонидани ёрӣ дарҳост фиристода, тамоми иттилооти заруриро, ки Тартиб ва Номгӯи онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд, ба он замима мекунад.

3. Мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ ҷиҳати қонеъ гардонидани дарҳост оид ба ёрии давлатӣ ва маҳаллӣ қарори даҳлдорро вобаста ба намудҳои зерини ёрӣ қабул менамояд:

- бо мақсади гузаронидани тадқиқоти бунёдии илмӣ, ки мустақиман ба истеҳсоли маҳсулоти нав ё беҳтар намудани сифати он ё равандҳои мавҷудаи технологӣ нигаронида нашуда бошад;

- бо мақсади ҳифзи муҳити зист;

- барои рушди фарҳанг ва ҳифзи мероси фарҳангӣ;

- барои истеҳсоли маҳсулоти кишоварзӣ;

- барои таъмини ҳифзи иҷтимоӣ ва тандурустии аҳолӣ;

- барои ҳифзи меҳнат;

- ба субъектҳои хурду миёнаи соҳибкорӣ.

4. Қарор дар хусуси қонеъ нагардонидани дархост дар ҳолате қабул карда мешавад, агар ёрии давлатӣ ё маҳаллӣ ба шартҳои пешбининамудаи қисми 3 моддаи мазкур мутобиқ набошад.

5. Додани (чудо, тақсим намудан) маблағҳои давлатӣ ё маҳаллӣ (захираҳо, имтиёзҳои инфиродӣ ва (ё) афзалият) ба шахси алоҳида вобаста ба натиҷаҳои савдо (озмун) ва (ё) мутобиқи дигар расмиёти пешбининамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ёрии давлатӣ ва маҳаллӣ ба ҳисоб намеравад.

6. Додани (чудо, тақсим намудан) маблағҳои давлатӣ ё маҳаллӣ (захираҳо, молу мулк) ба шахсони алоҳида бо мақсади рафъи оқибатҳои оғати табиӣ, садама, фалокат ва ҳолатҳои фавқулода, оқибати амалиёти низомӣ ва амалиёти зиддитерористӣ аз ҳисоби фондҳои эҳтиёти мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ёрии давлатӣ ва маҳаллӣ ба ҳисоб намеравад.

7. Мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ оид ба дарҳости иҷозат барои расонидани ёрии давлатӣ ё маҳаллӣ дар давоми ду моҳ аз рӯзи гирифтани маълумоти зарурӣ қарори даҳлдор қабул мекунад.

8. Дар мавриди гузаронидани омӯзиши иловагӣ мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ дарҳосткунандаро огоҳ намуда, дар давоми як моҳ аз рӯзи гирифтани маълумоти зарурӣ оид ба дарҳост қарор қабул менамояд.

9. Қарор оид ба қонеъгардонии дарҳост чиҳати расонидани ёрии давлатӣ ё маҳаллӣ метавонад дорои дастуре бошад, ки дар он барои гирандаи дастур талаботи зарурӣ оид ба мутобиқ намудани ёрии давлатӣ ва маҳаллӣ бо шартҳои қисми 3 моддаи мазкур муқаррар гардидааст. Риояи дастур ҳангоми расонидани ёрӣ ҳатмӣ мебошад.

Моддаи 19. Назорати давлатии расонидани ёрии давлатӣ ва маҳаллӣ ва истифодаи он

1. Мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ назоратро аз рӯи риояи мақсад ва шартҳои расонидани ёрии давлатӣ ва маҳаллӣ, ки дар дарҳост оид ба иҷозати расонидани чунин ёрӣ зикр гардидааст, амалӣ менамояд.

2. Тартиби расонидани ёрии давлатӣ ва маҳаллӣ, баррасии дарҳост оид ба ёрирасонӣ, амалисозии назорати истифодаи он, бекор кардани қарори қонеъгардонии дарҳост оид ба расонидани ёрӣ, инчунин баргардонидани он тибқи Низомномае, ки аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мегардад, муқаррар карда мешавад.

3. Мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ ҳуқуқ дорад, дар ҳолатҳои зерин қарори қонеъгардонии дарҳости расонидани ёрии давлатӣ ва маҳаллиро бекор кунад, ё ҷиҳати баргардонидани он амрнома диҳад, агар:

- қарор оид ба қонеъгардонии дарҳости расонидани ёрии давлатӣ ва маҳаллӣ ба иттилооти нодурусте асос ёбад, ки барои қабули қарор аҳамият дошта бошад;

- аз ҷониби дарҳосткунанда вайрон кардани талаботи расонидани ёрии давлатӣ ва маҳаллие, ки бо моддаи мазкур пешбинӣ шудааст;

- ёрии давлатӣ ва маҳаллӣ ба мақсад ва шартҳои пешбинишудаи дарҳост оид ба иҷозати расонидани ёрӣ номутобиқатӣ дошта бошад;

- ҳангоми расонидани ёрии давлатӣ ва маҳаллӣ тартиби муқаррарнамудаи моддаи 18 Қонуни мазкур вайрон шуда бошад.

Моддаи 20. Ваколатҳои мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ ҳангоми вайрон кардани талаботи расонидани ёрии давлатӣ ва маҳаллӣ ва истифодаи он

Санадҳои (қарор, амрнома, фармоиш, дастури хаттӣ) мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракунии шаҳрак ва деҳот ва дигар ташкилотҳои давлатие, ки ваколатҳои онҳоро амалӣ менамоянд, инчунин ташкилотҳои давлатии ғайрибӯҷетӣ, Бонки миллии Тоҷикистон, ки ба субъектҳои алоҳидаи хоҷагидор афзалият ва (ё) имтиёз медиҳанд, бо тартиби судӣ аз рӯи даъвои мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ беътибор дониста мешаванд.

БОБИ 3. МАҚОМОТИ ДАВЛАТИИ ЗИДДИИНҲИСОРӢ

Моддаи 21. Вазифаҳои мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ

1. Мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ барои татбиқи сиёсати зиддиинҳисорӣ дар соҳаи рушди бозорҳо ва рақобати фаъолияти соҳибкорӣ масъул буда, вазифаҳои асосии зеринро амалӣ менамояд:

- мусоидат ба рақобати солим;
- огоҳкунӣ, пешгири, маҳдудкунӣ ва қатъ намудани фаъолияти инҳисорӣ ва рақобати бевичдонона;
- мусоидат ба ташаккули муносибатҳои бозорӣ дар асоси рушди рақобат ва соҳибкорӣ;
- назорати давлатӣ оид ба риояи қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- андешидани чораҳо оид ба ғайриинҳисорӣ кардани истеҳсол ва муомилоти мол;
- назорати риояи талаботи қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми таъсис, азnavташкилдиҳӣ ва барҳамдиҳии субъектҳои хоҷагидор ва иттиҳодияҳои онҳо;
- назорати хариди саҳмиҳо ва ҳиссаҳои дори ҳуқуқи овозҳо дар сармояи оинномавии (шариконаи) субъектҳои хоҷагидор ва иттиҳодияҳои онҳо, ки метавонад ба мавқеи ҳукмфармоии субъектҳои хоҷагидор дар бозорҳои мол гарданд ё ба маҳдудияти рақобат оварда расонанд;
- ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста ба масъалаҳои такмили қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон таклифҳо пешниҳод менамояд, оид ба лоиҳаи санадҳои қонунгузорӣ ва дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон вобаста ба фаъолияти бозор ва рушди рақобат хулоса медиҳад;
- додани тавсияҳо ба мақомоти давлатӣ оид ба гузаронидани тадбирҳо барои рушди бозорҳои мол ва рақобат мусоидаткунанда;
- бо тартиби муқарраргардида амалӣ намудани ҳамкорӣ бо мақомоти давлатии давлатҳои хориҷӣ, ташкилотҳои байналмилалӣ, иштирок дар таҳия ва татбиқи шартномаҳои байналмилалии Ҷумҳурии Тоҷикистон, дар кори комиссияҳои байнидоравӣ дар самти татбиқи барномаҳо, лоиҳаҳои байналмилалӣ оид ба масъалаҳои сиёсати зиддиинҳисорӣ.

2. Вазифаҳои мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ ва сохтори он бо Низомномае, ки аз тарафи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мегардад ва бо дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

Моддаи 22. Ваколатҳои мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ

1. Мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ дорои ваколатҳои зерин мебошад:

- назорати давлатии риояи қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз ҷониби шаҳсони воқеъ ва ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳсони ҳориҷӣ, соҳибкорони инфиродӣ, мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот ва дигар ташкилотҳои давлатие, ки ваколатҳои онҳоро амалӣ менамоянд, инчунин ташкилотҳои давлатии ғайрибӯҷетӣ, ташкилотҳои молиявӣ амалӣ намояд;
- қарор (фармоиш) дар бораи эътироф намудани мавқеи ҳукмфармоии субъектҳои ҳочагидорро қабул намуда, тартиби ташаккул ва пешбурди Феҳристи субъектҳои ҳочагидоре, ки дар бозорҳои мол ва молиявӣ мавқеи ҳукмфармоиро доро мебошанд, муайян ва назорат намояд;
- дар баррасии парвандаҳои марбут ба истифода ва (ё) вайрон кардани қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар суд иштирок намояд;
- ба суд бо аризаи даъвогӣ дар бораи вайрон кардани қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон муроҷиат намояд;
- дар воситаҳои аҳбори омма қарор ва амрномаи мақомоти давлатии зиддиинҳисориро нашр намояд;
- бо тартиби муайяннамудаи қонунгузорӣ дар бораи қатъ намудани фаъолияти соҳибкори инфиродӣ барои вайрон кардани талаботи қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба суд бо аризаи даъвогӣ муроҷиат намояд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2022 № 1912*);
- ба мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот оид ба гузаронидани чорабиниҳое, ки ба рушди рақобат дар бозорҳои мол равона гардидаанд, тавсияҳо диҳад;
- бо мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот ва тибқи тартиби муқарраргардида бо ташкилотҳои байналмилалӣ, мақомоти давлатии давлатҳои ҳориҷӣ дар доираи ваколати ҳуд мубодилаи иттилоотӣ анҷом диҳад;
- мониторинги бозори молро гузаронида, вазъи рақобатро дар бозорҳои мол таҳлил ва арзёбӣ намояд;
- назорати давлатиро аз рӯи тартиби дурустии ташаккул ва татбиқи нарху тарифҳои озод ба маҳсулоти таъйиноти истеҳсолию техниқӣ, молҳои истеъмолии ҳалқ ва хизматрасониҳо дар бозори танзимшаванда амалӣ намояд;
- санчиши риояи қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистонро аз ҷониби субъектҳои ҳочагидор, мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот, инчунин шаҳсони воқеъ гузаронида, аз онҳо бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳучҷати зарурӣ, иттилоот ва тавзехотро дар шакли хаттӣ ва шифоҳӣ гирад;
- бо мақсади иҷрои вазифаҳои ба зиммааш гузошташуда Тавсияҳои методӣ оид ба муайян кардани навъи шартномаҳо, Тартиби муайянсозии нарҳҳои (тарифҳои) субъектҳои ҳочагидор ё сатҳи ниҳоиашонро, ки дар бозори молии Ҷумҳурии Тоҷикистон мавқеи ҳукмфармо доранд, Низомнома дар бораи тартиби танзими нарҳ ба маҳсулот ва молҳои тайёркарда, хизматрасонии анҷомдодаи субъектҳои

хочагидор доминантҳо ва инҳисорон, Қоидаҳои тартиби гузаронидани санчиши риояи қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон аз ҷониби мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот ва ташкилотҳои ваколатдори мақомоти зикршуда анҷом дода мешавад, Низомномаи тартиби ба мақомоти зиддиинҳисорӣ пешниҳод намудани дархосту оғоҳинома тибқи талаботи моддаҳои 25 ва 26 Қонуни мазкур, Қоидаҳои муайян намудани мавқеи ҳукмфармои субъекти хочагидор, Тартиби муайян намудани нарҳҳои баланди инҳисорӣ ва пасти инҳисорӣ дар бозорҳои хизматрасонии молиявии Ҷумҳурии Тоҷикистонро таҳия ва тасдиқ намояд;

- Низомномаи тартиби ташаккул ва татбиқи нарху тарифҳои озод ба маҳсулоти таъйиноти истеҳсолию техникӣ, молҳои истеъмоли ҳалқ ва хизматрасониҳоро ҷиҳати тасдиқ ба Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон пешниҳод намояд;

- назорати давлатии зиддиинҳисориро аз рӯи муносибатҳои вобаста ба фаъолияти инҳисорӣ ва рақобати бевиҷдонона дар бозори мол, кор ва хизматрасонӣ амалӣ намояд;

- нарҳҳои (тарифҳои) хизматрасонии пулакии мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот ва субъектҳои хочагидори ба доираи идорақуни онҳо дохилбударо мувофиқа намояд;

- бо мақсади огоҳкунӣ, пешгирий ва қатъ намудани инҳисориқунонӣ, маҳдудсозӣ ва ҷорӣ намудани рақобат ҳангоми ҳусусигардонии корхонаҳо ва ташкилотҳои давлатӣ иштирок намояд;

- нарҳҳои (тарифҳои) хизматрасонии субъектҳои хочагидорро, ки дар бозорҳои моли муайяни Ҷумҳурии Тоҷикистон мавқеи ҳукмфармо ва инҳисориро ишғол мекунанд, танзим ва мувофиқа намояд;

- бо тартиби муқарраргардида дар ҳусуси вучуд доштан ё надоштани маҳдудияти рақобат дар бозори мол ҳангоми татбиқ, тағиیر додан ва қатъ гардидани амали тарифи гумруқӣ ва дар бораи ҷорӣ кардани чораҳои ғайритарифӣ хулоса диҳад;

- оид ба ҷарима намудани субъектҳои хочагидор, таъйин намудани ҷазои маъмурӣ ба роҳбарони онҳо, шаҳсони воқеӣ, аз ҷумла соҳибкорони инфиродӣ, шаҳсони мансабдори мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот бараи вайрон кардани қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон, ба истиснои ҳолатҳои вайрон кардани тартиботи муқарраргардидаи нарҳгузорӣ мутобики қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи монополияҳои табии қарор қабул кунад;

- ба мақомоти даҳлдори давлатӣ ва мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ оид ба муқаррар ё бекор намудани иҷозатномаҳо, ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳӣ, қвотаҳо, тағиیر додани тарифҳои гумруқӣ ва дигар намуди ёрии давлатӣ таклифҳо пешниҳод намояд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2022 № 1912*);

- бо тартиби муайяннамудаи қонунгузорӣ ба суд бо аризаи даъвогӣ дар бораи бекор намудани иҷозатномаҳо ва ҳуҷҷатҳои иҷозатдиҳии ба субъекти хочагидор додашуда, ки талаботи қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистонро вайрон кардааст, муроҷиат намояд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2022 № 1912*);

- масъалаҳои татбиқи қонунгузории зиддиинхисории Ҷумҳурии Тоҷикистонро шарҳ дихад;

- дар ҳолате, ки мақомоти давлатӣ вазифаҳои назоратӣ ва санчиширо дар бозорҳои мол амалӣ кунанд, мақомоти зиддиинхисорӣ дар хусуси ба қонунгузории зиддиинхисории Ҷумҳурии Тоҷикистон мутобиқ гардонидани санадҳо ва амали чунин мақомот пешниҳод ирсол намояд;

- бо мақсади огоҳкунӣ, пешгирии рақобати бевичдонона ва таъмини рақобат ҳангоми хусусигардонии корхона ва ташкилотҳои давлатӣ иштирок намояд;

- амалӣ намудани дигар ваколатҳое, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон пешбинӣ намудаанд.

2. Мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ бо мақсади амалӣ намудани сиёсати зиддиинхисорӣ ва таъмини ҳимояи рақобат, санадҳои меъёрии ҳуқуқиро дар шакли фармоиш (қарор, амрнома), барои нҷрои ҳатмӣ қабул менамояд.

3. Мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ дар сурати аз ҷониби субъектҳои ҳочагидор вайрон кардани талаботи Қонуни мазкур парвандаҳои маъмуриро оғоз ва баррасӣ менамояд ва аз рӯи натиҷаи онҳо қарор қабул намуда, ба онҳо барои иҷрои ҳатмӣ амрномаҳои зайл медиҳад:

- дар бораи қатъ намудани амали мувофиқашуда ва (ё) қатъ намудани иштирок дар созишиномаи маҳдудкунандай рақобат ва қатъ кардани суистифодабарии субъекти ҳочагидори дорои мавқеи ҳукмфармой дар бозор, инчунин иҷрои амале, ки ба таъмин намудани рақобат нигаронида шудааст;

- дар бораи қатъ намудани вайрон кардани қоидаҳои ғайритабъизии дастрасӣ ба молҳо (кор, хизматрасонӣ);

- дар бораи анҷом додани амал оид ба таъмини рақобат ҳангоми назорати давлатӣ, ки дар Қонуни мазкур пешбинӣ шудааст;

- дар бораи қатъ кардани рақобати бевичдонона;

- дар бораи роҳ надодан ба амале, ки ба вайрон кардани рақобат ва қонунгузории зиддиинхисории Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳдид менамояд;

- дар бораи барқарор кардани вазъе, ки то вайрон кардани қонунгузории зиддиинхисории Ҷумҳурии Тоҷикистон мавҷуд буд;

- дар бораи иҷрои амале, ки ба таъмини рақобат ҳангоми анҷом додани назорате, ки ба расонидани ёрии давлатӣ ва маҳаллӣ нигаронида шудааст;

- дар бораи бастани шартномаҳо;

- дар хусуси тағиیر додани шартҳои шартномаҳо ё бекор кардани онҳо;

- дар бораи дигар кардан ё маҳдуд намудани истифодаи номи фирмавӣ;

- дар бораи иҷрои талаботи иқтисодӣ, техникӣ, иттилоотӣ ва дигар талаботе, ки ба рафъ ва оғоҳонии минбаъд ба миён наомадани шароитҳои табъизӣ нигаронида шудааст;

- дар бораи иҷрои амале, ки ба таъмин намудани рақобат нигаронида шудааст;

- дар бораи қатъ намудани вайрон кардани қонунгузории зиддиинхисории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва рафъи оқибатҳои он.

4. Мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ ба мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот, инчунин шахсони мансабдори онҳо амрномаҳоро вобаста ба масъалаҳои зерин медиҳад, ки иҷрои онҳо ҳатмӣ мебошад:

- дар бораи бекор кардан ё тағиیر додани санадҳои қабулнамудаашон, ки ба қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон мухолифат менамоянд;
- дар бораи бекор кардан ё тағиир додани шартномаҳое, ки ба қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон мухолифат меқунанд;
- дар бораи беътибор донистани санадҳои меъёрии ҳуқуқии мақомоти давлатӣ, мақомоти икроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот, ки пурра ё қисман ба қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон мухолифат менамоянд;
- дар бораи беътибор донистани шартномаҳо, ки пурра ё қисман ба қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон мухолифат менамоянд;
- дар бораи ҳатман бастани шартнома;
- дар бораи барҳамдиҳӣ ё азnavташкилдиҳии шахсони ҳуқуқӣ дар ҳолатҳои муайяннамудаи қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон;
- дар бораи андешидани чораҳои зарурӣ нисбати шахсоне, ки ба вайрон кардани қонунгузории зиддиинҳисорӣ роҳ додааст;
- дар бораи беътибор донистани савдоҳо (озмунҳо);
- дар бораи азnavташкилдиҳии маҷбурии шахсони ҳуқуқӣ (дар шакли тақсимкуни, ҷудокуни), ки қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистонро вайрон меқунанд;
- дар бораи қатъ намудани дигар вайронкуниҳои қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон.

5. Мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ ҳангоми ошкор намудани далелҳои вайрон кардани талаботи Қонуни мазкур аз ҷониби шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ, аз ҷумла шахсони хориҷӣ, мақомоти давлатӣ, мақомоти икроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот дар бораи ба Буҷети давлатӣ гузаронидани даромаде, ки дар натиҷаи вайрон кардани қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба даст оварда шудааст, қарор қабул менамояд ё амрнома медиҳад.

6. Мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ бо мақсади мусоидат ба рушди бозорҳои мол ва рақобат, дастгирии соҳибкорӣ ва ғайриинҳисорӣ намудан ба мақомоти даҳлдори давлатӣ, мақомоти икроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот оид ба масъалаҳои зерин тавсияҳо медиҳад:

- додани қарзи имтиёзнок ва грантҳо ба субъектҳои ҳочагидоре, ки маротибаи аввал ба бозори моли муайян дохил мешаванд (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2022 № 1912*);
- ташкил ва инкишофи соҳторҳои ба ҳам монанд дар соҳаҳои истеҳсолот ва муомилот, аз ҷумла аз ҳисоби маблағҳои қарзӣ;
- маблағгузории чорабиниҳо оид ба зиёд кардани истеҳсоли мол бо мақсади бартараф намудани мавқеи ҳукмфармоии субъектҳои ҳочагидори алоҳида;
- ҷалби сармояи хориҷӣ ба иқтисодиёти Ҷумҳурии Тоҷикистон, ташкили корхонаҳо бо сармоягузории хориҷӣ.

7. Мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ дар амалӣ гардондани барномаҳои ғайриинҳисорикунонӣ, инкишофи рақобат ва дастгирии соҳибкорӣ иштирок менамояд.

Моддаи 23. Ҳуқуки дастрас намудани иттилоот

1. Кормандони ваколатдори мақомоти давлатии зиддинхисорӣ бо мақсади ичро намудани вазифаҳои ба зиммаашон гузошташуда, дар асоси гузаронидани мониторинги бозор, шикояти воридшуда ва (ё) ҳангоми гумонбарии асоснок оид ба вайрон кардани қонунгузории зиддинхисории Ҷумҳурии Тоҷикистон, барои шиносшавӣ бо ҳуччатҳои зарурӣ бо пешниҳоди қарори мақомоти давлатии зиддинхисорӣ ҳуқӯқ доранд, ба мақомоти давлатӣ, мақомоти икроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти худидоракуни шаҳрак ва дехот, инчуни ин бинои субъектҳои хочагидор ворид шаванд.

2. Мақомоти ҳифзи ҳуқӯқ дар доираи ваколати худ ба кормандони мақомоти давлатии зиддинхисорӣ барои икрои вазифаҳои хизматиашон ёрӣ мерасонанд.

3. Субъектҳои хочагидоре, ки ба Феҳристи субъектҳои хочагидори дорои мавқеи ҳукмфармӣ дар бозори моли муайян ворид карда шудаанд, уҳдадоранд ба мақомоти давлатии зиддинхисорӣ ҳисобот ва маълумоти зеринро пешниҳод намоянд:

- ҳисботи молиявӣ мутобики қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи баҳисобигирии муҳосибӣ ва ҳисботи молиявӣ аз рӯи натиҷаҳои солона то 1 май соли оянда;

- ҳар семоҳа маълумот аз рӯи шакли муқаррарнамудаи мақомоти зиддинхисорӣ оид ба навъи маҳсулоти инҳисорӣ аз рӯи ҳачми истеҳсол, фурӯш, нарҳ ва дараҷаи даромаднокии молҳои инҳисорӣ баъд аз семоҳаи ҳисботӣ дар муҳлати то санаи 15 моҳи оянда.

4. Субъектҳои хочагидор (роҳбарони онҳо), мақомоти давлатӣ ва мақомоти икроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ (шахсони мансабдори онҳо), шахсони воқеӣ, аз ҷумла соҳибкорони инфиродӣ уҳдадоранд бо талаби мақомоти давлатии зиддинхисорӣ ҳуччатҳои саҳҳ ва дигар иттилоотеро, ки барои фаъолияти мақомоти давлатии зиддинхисорӣ заруранд, инчуни пешниҳоди ҳуччатҳо, маълумоти ҳангоми таҳлили (мониторинги) бозор, санчиш (тафтиш) талаб кардашуда ва ё дар муҳлати муқарраргардида пешниҳод нағардидаро пешниҳод намоянд.

5. Маълумоти дорои сирри тиҷоратӣ, хизматӣ ва сирри дигари бо қонун ҳифзшаванда, инчуни маълумоте, ки кормандони мақомоти давлатии зиддинхисорӣ ҳангоми амалисозии ваколати худ ба даст овардаанд, ба истиснои ҳолатҳои муқаррарнамудаи Қонуни мазкур бояд ошкор карда нашаванд.

БОБИ 4. НАЗОРАТИ ДАВЛАТИ АЗ РӯИ МУТАМАРКАЗИЯТИ (КОНСЕНТРАТСИЯИ) ИҚТИСОДӢ

Моддаи 24. Намудҳои назорати давлатӣ аз рӯи мутамарказияти (концентратсияи) иқтисодӣ

1. Бо мақсади роҳ надодан ба маҳдудкунӣ, вайронкунӣ ва бартараф намудани рақобат, қатъ кардани созишнома ё амалҳои вобаста ба дороиҳо, саҳмияҳо ва ҳиссаҳо, ки дорои ҳуқуқи овоз дар сармояи оинномавии (шариконаи) субъектҳои хочагидор ва иттиҳодияҳои онҳо мебошанд, воситаҳои асосии истеҳсолот ё дороиҳои ғайримоддии субъектҳои хочагидор, ташкилотҳои тиҷоратӣ ва ғайритиҷоратии дар Ҷумҳурии Тоҷикистон қарордошта, инчуни шахсони хориҷӣ ё ташкилотҳои хориҷие, ки дар давоми сол воридоти молро ба андозаи зиёда аз

дусад ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо ба ҳудуди Ҷумҳурии Тоҷикистон амалӣ менамоянд, таҳти назорати давлатии зиддиинҳисорӣ қарор дода мешаванд.

2. Аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ дар самти ҳимоя ва рушди рақобат, назорати давлатӣ аз рӯи амалҳои зерин татбиқ карда мешавад:

- таъсис, азnavташкилдиҳии (муттаҳидшавӣ, ҳамроҳшавии) шахсони ҳуқуқӣ, субъектҳои ҳочагидор ва иттиҳодияҳои онҳо;

- ба даст овардани саҳмияҳо ва ҳиссаҳои дори ҳуқуқи овози субъекти ҳочагидор;

- ба даст овардани саҳмияҳо ва ҳиссаҳои субъекти ҳочагидор;

- аз тарафи як субъекти ҳочагидор (гурӯҳи шахсон) ба соҳибмулӣ гирифтан, истифода намудан ва ё ихтиёрдорӣ намудани воситаҳои асосии истеҳсолот ва ё дороиҳои ғайримоддии дигар субъекти ҳочагидор;

- аз ҷониби шаҳс (гурӯҳи шахсон) ба даст овардани ҳуқуқе, ки ба субъекти ҳочагидор имконият медиҳад шароити амалӣ гардонидани фаъолияти соҳибкории ҳамин шахсро (гурӯҳи шахсонро) муайян намояд ё вазифаи мақомоти идоракунии онро дар ҳудуди давлат ва берун аз он иҷро кунад.

Моддаи 25. Назорати давлатии таъсисдиҳӣ, азnavташкилдиҳӣ, барҳамдиҳии субъектҳои ҳочагидор ва иттиҳодияҳои онҳо

1. Бо розигии пешакии мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ амалҳои зерин анҷом дода мешаванд:

- таъсис ва азnavташкилдиҳии иттиҳодияҳои субъектҳои ҳочагидор;

- таъсис ва азnavташкилдиҳии субъектҳои ҳочагидор, агар андозаи арзиши сармояи оинномавии онҳо аз панҷоҳ ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо бештар бошад;

- муттаҳидшавии шахси ҳуқуқӣ ё ҳамроҳ шудани шахси ҳуқуқӣ ба дигар шахси ҳуқуқӣ, агар арзиши умумии тавозунии дороиҳои онҳо (дороиҳои гурӯҳи шахсони онҳо) мувофиқи тавозуни охирин аз сад ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо бештар бошад;

- таъсиси шахси ҳуқуқӣ ҳангоми пардоҳти сармояи оинномавии (шариконаи) он бо саҳмияҳо ва ҳиссаҳо ё молумулки дигар шахси ҳуқуқӣ;

- ба даст овардани саҳмияҳо ва ҳиссаҳои дори ҳуқуқи овоз дар сармояи оинномавии (шариконаи) субъектҳои ҳочагидор;

- барҳамдиҳӣ ва тақсимкуни (чудокуни) шахси ҳуқуқӣ, ки арзиши дороиҳояш аз бисту панҷ ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд аст, агар ин боиси ташкил шудани шахси ҳуқуқие гардад, ки дар бозори мол мавқеи ҳукмфармоиро дорад.

2. Дар ҳолатҳои дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинишуда, шаҳс ё мақомоти манфиатдор ба мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ ғайр аз ҳучҷатҳо, ки ба мақомоти бақайдгиранда пешниҳод мекунанд, дарҳост дар бораи додани розигӣ ба таъсис ва азnavташкилдиҳии он, маълумот дар бораи фаъолияти асосӣ, маҷмӯи истеҳсол ва фурӯши маҳсулот (кор, хизматрасонӣ) дар бозорҳои даҳлдори мол пешниҳод менамоянд.

3. Мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ ҳуқуқ дорад, иттилооти дигари барои иҷрои ваколаташ заруриро аз субъектҳои ҳочагидор ва иттиҳодияҳои онҳо талаб намояд.

4. Мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ на дертар аз даҳ рӯзи қабули ҳучҷатҳои зарурӣ ба аризадиҳанда дар бораи қарори қабулгардида хаттӣ хабар медиҳад.

5. Дар ҳолатҳое, ки таъсиси (ҳамроҳшавии, муттаҳидшавии) шахсони ҳуқуқӣ, субъектҳои хочагидор ва иттиҳодияҳои онҳо ба маҳдудкуни рақобат оварда расонанд, муассисони субъектҳои хочагидор, шахс ё мақомоте, ки дар бораи ҳамроҳшавӣ, муттаҳидшавӣ қарор қабул кардаанд, уҳдадоранд бо қарори мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ ҷиҳати барқарор намудани шароити зарурии рақобат чораҳо андешанд.

6. Ичро накардан талаботи қонунии мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ барои беэътибор доностани бақайдгирии давлатӣ бо тартиби судӣ аз рӯи даъвои мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ асос мешавад.

7. Дар ҳолатҳои дар қисми 1 моддаи мазкур пешбенишуда, бақайдгирии давлатии иттиҳодияҳои субъектҳои хочагидор, инчунин аз Феҳристи ягонаи давлатӣ баровардани онҳо аз тарафи мақомоти давлатии бақайдгиранда, танҳо бо розигии пешакии мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ анҷом дода мешавад.

8. Бақайдгирии давлатии субъектҳои хочагидор ва иттиҳодияҳои онҳо, ки таъсис ва азнаташкилдиҳии онҳо бе розигии пешакии мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ сурат гирифтааст, бо тартиби судӣ аз рӯи даъвои мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ беэътибор дониста мешаванд.

Моддаи 26. Назорати давлатии риояи қонунгузории зиддиинхисории Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳангоми хариди саҳмияҳо ва ҳиссаҳо дар сармояи оинномавии (шариконаи) субъектҳои хочагидор ва дигар мавридҳо

1. Бо розигии пешакии мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ дар асоси дарҳости шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ амалҳои зерин сурат мегиранд:

- аз тарафи шахс (гуруҳи шахсон) харид кардани саҳмияҳо ва ҳиссаҳои дорои ҳуқуқи овоз дар сармояи оинномавии (шариконаи) субъекти хочагидор, ки дар натиҷа чунин шахс (гуруҳи шахсон) ҳуқуқи ихтиёрдории бештар аз бист фоизи саҳмияҳо ва ҳиссаҳои харидоришиударо пайдо мекунад. Талаботи мазкур ба муассисони субъекти хочагидор ҳангоми таъсиси он татбиқ намегардад;

- аз тарафи як субъекти хочагидор (гуруҳи шахсон) соҳиб шудан ба воситаҳои асосии истеҳсолот ё дороиҳои ғайримоддии субъекти хочагидори дигар ё мавриди истифода қарор гирифтани онҳо, агар арзиши тавозуни молу мулки ташкилдиҳандай мавзӯи аҳд аз даҳ фоизи арзиши тавозуни воситаҳои асосии истеҳсолот ва дороиҳои ғайримоддии субъекти хочагидори ҷудокунандай молу мулк зиёд бошад;

- аз тарафи шахс (гуруҳи шахсон) ба даст овардани ҳуқуқе, ки ба субъекти хочагидор имконият медиҳад, шароити амалӣ гардонидани фаъолияти соҳибкории ҳамин шахсро (гуруҳи шахсонро) муайян намояд ё вазифаи мақомоти идоракуни онро ичро кунад.

2. Розигии пешакӣ барои амалисозии аҳдҳое, ки дар қисми 1 моддаи мазкур нишон дода шудаанд, дар мавридҳое талаб карда мешавад, агар арзиши умумии тавозуни дороиҳои шахсони дар қисми 1 моддаи мазкур нишон дода шуда аз дусад ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд бошад ва яке аз онҳо субъекти хочагидоре бошад, ки ба Феҳристи субъектҳои хочагидори дорои мавқеи

хукмфармо ворид гардидааст ва ё харидор гурӯҳи шахсоне мебошад, ки фаъолияти ҳамин субъекти хочагидорро назорат мекунад.

3. Барои бастани аҳдхое, ки дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинӣ гардидаанд, шаҳс (гурӯҳи шахсон) уҳдадор аст, ба мақомоти давлатии зиддинҳисорӣ дар бораи додани розигӣ барои бастани онҳо дархост пешниҳод намояд ва барои қабул қардани қарор мувофиқи номгӯи иттилооте, ки мақомоти давлатии зиддинҳисорӣ тасдиқ мекунад, маълумоти зарурӣ пешниҳод намояд.

4. Назорати давлатӣ барои бастани аҳдхое, ки дар моддаи мазкур нишон дода шудаанд, аз тарафи мақомоти давлатии зиддинҳисорӣ дар асоси моддаи 25 Конуни мазкур амалӣ карда мешавад.

5. Мақомоти давлатии зиддинҳисорӣ ҳуқуқ дорад дархостро рад намояд, агар қонеъ гардидани он боиси мустаҳкам гардидани мавқеи ҳукмфармоии субъекти хочагидор (гурӯҳи шахсон) ё маҳдудкуни рақобат гардад ва инчунин дар ҳолатҳои пешниҳод намудани маълумоти носаҳех, ки барои қабул намудани қарор аҳамият дорад.

6. Мақомоти давлатии зиддинҳисорӣ барои қонеъ намудани дархост дар ҳолати иҷро намудани талаботе, ки ба таъмини рақобат равона шудааст, ҳуқуқ дорад. Талаботи нишондодашуда, инчунин муҳлати иҷрои он бояд дар қарори мақомоти давлатии зиддинҳисорӣ дар бораи розигӣ барои иҷрои амале, ки дар қисми 1 моддаи мазкур пешбинӣ шудааст, дарҷ карда шавад.

7. Мақомоти давлатии зиддинҳисорӣ аз рӯи аризаи шаҳси воқеӣ ё ҳуқуқӣ бъяди ба итном расидани иҷрои аҳдхое, ки дар қисми 1 моддаи мазкур нишон дода шудаанд, дар давоми понздаҳ рӯз огоҳ карда мешавад, агар арзиши умумии тавозунии дороиҳои шахсоне, ки дар қисми 1 моддаи мазкур зикр шудааст, аз сад ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд бошад.

8. Дар ҳолати иштироки шаҳси воқеӣ дар кори мақомоти иҷроия, шӯрои директорони (шӯрои нозирони) ду ва ё зиёда субъектҳои хочагидор, ки арзиши умумии тавозунии дороиҳояшон аз сад ҳазор нишондиҳанда барои ҳисобҳо зиёд бошад ва ё субъектҳои хочагидор, ки ба рӯйхати гурӯҳи молҳои якхела ё ба рӯйхати гурӯҳи молҳои дараҷаи муҳталифи ҷараёни истеҳсолу фурӯши якхела дохиланд, бояд шаҳси мазкур мақомоти давлатии зиддинҳисориро пас аз понздаҳ рӯзи дохилшавӣ (интихобшавӣ) ба мақомоти мазкур ё шӯро огоҳ намояд. Дар ҳолати огоҳкунии мақомоти давлатии зиддинҳисорӣ аризадиҳанда якҷоя бо ариза маълумотеро пешниҳод мекунад, ки дар қисми 4 моддаи мазкур пешбинӣ гардидааст.

9. Агар мақомоти давлатии зиддинҳисорӣ пас аз омӯзиши пешакии иттилоот ба хулоса ояд, ки бастани аҳдхое, ки дар бораи онҳо ӯро огоҳ намудаанд, метавонад ба вуҷудӣ ё ба пурзӯршавии мавқеи ҳукмфармоии субъектҳои хочагидор (гурӯҳи шахсон) ё маҳдудкуни рақобат оварда расонад, вай дар бораи санчиши иловагии мутобиқатии созиши мазкур ба талаботи қонунгузории зиддинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон қабул мекунад. Қарори мазкур ба аризадиҳанда дар муддати даҳ рӯзи аз санаи ариза огоҳкуниро гирифтани мақомоти давлатии зиддинҳисорӣ ирсол карда мешавад.

10. Қарори ниҳој аз тарафи мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ дар муддати даҳ рӯз қабул гардида, дар ин хусус ба аризадиҳанда ба таври хаттӣ хабар дода мешавад.

11. Агар аризадиҳанда оид ба дарҳости худ (ариза дар бораи огоҳкуни) аз мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ дар муҳлати сӣ рӯзи бъяди дарҳостро гирифтани мақомоти мазкур (моддаҳои 25 ва 26 Қонуни мазкур) ҷавоб нағирад ё бо қарори қабулкардаи ин мақомот розӣ набошад, ҳуқуқ дорад, барои ҳимояи ҳуқуқҳояш дар давоми шаш моҳ ба суд муроҷиат намояд.

12. Агар амалҳои дар қисмҳои 7 ва 8 моддаи мазкур пешбинишуда боиси бавучудоӣ ё пурзӯршавии мавқеи ҳукмфармоии субъектҳои ҳочагидор ё маҳдудкуни рақобат гарданд, шахсони иҷроқунандай ин амалҳо уҳдадоранд, бо талаби мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ дар муҳлатҳои аз тарафи онҳо муқарраргардида барои барқарор намудани шароити зарурии рақобат чораҳо андешанд.

13. Дар ҳолатҳои пешбининамудаи қисмҳои 7 ва 8 моддаи мазкур шахсон ҳуқуқ доранд, то қабули чунин қарорҳо розигии пешакии мақомоти давлатии зиддиинхисориро, ки барои баррасии аризаҳои даҳлдор дар бораи ба иҷро расонидани амалҳои мазкур бо тартиби муқарраргардида уҳдадоранд, дарҳост намоянд.

14. Аҳдҳои мухолифи бо тартиби муқаррарнамудаи моддаи мазкур баимзорасида, ки ба бавучудоӣ ё пурзӯршавии мавқеи ҳукмфармой, маҳдудкуни рақобат оварда мерасонанд, дар сурати аз тарафи иштирокчии созиш иҷро накардани талаботи мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ оид ба муҳлатҳои аз тарафи он муқарраргашта барқарор намудани шартҳои зарурии рақобат, бо тартиби судӣ ва бо даъвои мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ беэътибор дониста мешаванд.

15. Иҷро накардани қарорҳои мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ, ки тибқи муқаррароти Қонуни мазкур қабул шудаанд, барои беэътибор эътироф шудани аҳди даҳлдор бо тартиби судӣ аз рӯи даъвои мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ асос шуда метавонад.

16. Амали қарори мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ барои розигӣ ҷиҳати иҷрои аҳдҳои дар моддаи мазкур зикршуда дар ҳолате қатъ мегардад, ки чунин аҳдҳо дар муддати шаш моҳ аз рӯзи қабул гардидани қарори зикршуда ба имзо нарасида бошанд.

Моддаи 27. Азnavtashkilidixii (taқsimkuни ё ҷудокуни) субъектҳои ҳочагидор, ки фаъолияти соҳибкориро амалӣ мегардонанд

1. Дар ҳолатҳое, ки субъектҳои ҳочагидори машғули фаъолияти соҳибкорӣ мавқеи ҳукмфармоиро соҳиб мебошанд ва мунтазам талаботи қонунгузории зиддиинхисории Ҷумҳурии Тоҷикистонро вайрон мекунанд, мақомоти давлатии зиддиинхисорӣ ҳуқуқ дорад, бо мақсади маҳдуд соҳтани фаъолияти инхисорӣ дар бораи азnavtashkilidixii (taқsimkuни, ҷудокуни) онҳо дар доираи воҳидҳои соҳториашон, агар ин барои инкишофи рақобат мусоидат намояд, ба суд муроҷиат кунад.

2. Аз ҷониби субъекти ҳочагидор содир намудани беш аз ду далели вайрон кардани қонунгузории зиддиинхисории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар муддати се

сол, ки бо тартиби муқарраргардида аз ҷониби мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ ошкор карда шудааст, мунтазам вайрон кардани қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон арзёбӣ мегардад.

3. Азnavташкилдиҳии (тақсимкуни, ҷудокуни) шахсони ҳуқуқӣ, субъектҳои хоҷагидор ҳангоми мавҷудияти шартҳои зерин амалӣ мегардад:

- имконияти мустақилии ташкилӣ ва ҳудудии воҳидҳои соҳтории он;
- байни воҳидҳои соҳтории он мавҷуд набудани робитаи мутақобилии технологӣ, аз ҷумла, агар ҳаҷми маҳсулоти (кор, ҳизматрасонии) воҳиди соҳторӣ, ки ҳамин шахси ҳуқуқӣ истеъмол мекунад, аз сӣ фоизи ҳаҷми умумии маҳсулоти истеҳсолкардаи (кор, ҳизматрасонии) воҳиди соҳтории мазкур зиёд набошад;
- дар натиҷаи азnavташкилдиҳӣ имконияти мустақилона фаъолият доштани шахси ҳуқуқӣ дар бозори моли муайян.

БОБИ 5. ИЧРОИ ФАРМОИШИ (ҚАРОР ВА АМРНОМАИ) МАҚОМОТИ ДАВЛАТИИ ЗИДДИИНҲИСОРӢ ВА ТАРТИБИ ШИКОЯТ НИСБАТИ ОН

Моддаи 28. Ичрои ҳатмии фармоиши (қарор ва амрномаи) мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ

Дар ҳолати вайрон кардани қонунгузории зиддиинҳисории Ҷумҳурии Тоҷикистон субъектҳои хоҷагидор (роҳбарони онҳо), мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти ҳудидоракуни шаҳрак ва деҳот (шахсони мансабдори онҳо), шахсони воқеӣ, аз ҷумла соҳибкорони инфироди уҳдадоранд, мувофиқи фармоиши (қарор ва амрномаи) мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ ба амали ғайриқонунӣ хотима диҳанд, мавқеи аввалро барқарор намоянд, шартномаро бекор намоянд ё ба он тағиирот ворид намоянд, бо дигар субъектҳои хоҷагидор шартнома банданд, санади ба қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон номувофиқро бекор кунанд, фоидаи дар натиҷаи ҳуқуқвайронкуниҳо ба даст омадаро ба буҷет ворид кунанд ва дигар амалҳоеро, ки дар фармоиши (қарор ва амрнома) зикр ёфтаанд, ичро намоянд.

Моддаи 29. Тартиби шикоят кардан нисбати фармоиши (қарор ва амрномаи) мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ

1. Мақомоти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ ва мақомоти ҳудидоракуни шаҳрак ва деҳот (шахсони мансабдори онҳо), субъектҳои хоҷагидор (роҳбарони онҳо) ва шахсони воқеӣ ҳуқуқ доранд, нисбати фармоиши (қарор ва амрномаи) мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ ба суд шикоят намоянд.

2. Аз рӯзи ба суд барои баррасӣ ворид гардидани шикоят ичрои фармоиши (қарор ва амрномаи) мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ то санаи эътибори қонунӣ пайдо кардани қарори суд боздошта мешавад. Нисбати фармоиши (қарор ва амрнома) мақомоти давлатии зиддиинҳисорӣ дар давоми сӣ рӯз аз лаҳзаи қабул шудани санад, шикоят кардан мумкин аст, ба истиснои талаботе, ки ба он муҳлати пешниҳоди даъво татбиқ намегардад (*Қонуни ҶТ аз 19.07.2022 № 1912*).

БОБИ 6. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 30. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур мувофиқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 31. Дар бораи аз эътибор соқит доnistани Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон "Дар бораи рақобат ва маҳдудкуни фаъолияти инхисорӣ дар бозорҳои мол"

Қонуни Ҷумҳурии Тоҷикистон аз 28 июли соли 2006 "Дар бораи рақобат ва маҳдудкуни фаъолияти инхисорӣ дар бозорҳои мол" (Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2006, №7, мод. 346; с. 2008, №10, мод. 811; с. 2012, №12, к. 1, мод. 1007; с. 2015, №3, мод. 217) аз эътибор соқит доиста шавад.

Моддаи 32. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

Президенти

Ҷумҳурии Тоҷикистон

Эмомалӣ Раҳмон

ш.Душанбе

30 майи соли 2017 № 1417